

Fanni Kangasvieri

**VALEHTELEEKO JOHTAJA JA
TEESKENTELEEKÖ KANSA?**
Pohjois-Korean kehukset Yleisradion uutisoinnissa

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta
Pro gradu -tutkielma
Toukokuu 2019

TIIVISTELMÄ

Fanni Kangasvieri: Valehteleeko johtaja ja teeskenteleekö kansa? Pohjois-Korean kehukset Yleisradion uutisoinnissa
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Journalistiikan ja viestinnän tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2019

Suomalaisena voi olla vaikea käsittää, mikä Pohjois-Korean yhteiskunnassa on totta. Valtio pyrkii peittelemään todellisuuttaan kaikin keinoin, jonka seurauksena uutisointi maassamme kuin muuallakin perustuu melkein kokonaan länsimaisten observojien välittämään tietoon. Tällöin sulkeutuneesta valtiosta on muodostunut meille jokin tavoittamaton ja mystinen ”toinen”, jota esittävät kehukset rakentuvat erojen ja kriisien ympärille. Pohjois-Koreasta välitetty kuva herättää ristiriitaisia käsityksiä maan tilasta. Singaporessa vuonna 2018 järjestetty tapaaminen Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välillä tarjosi ensimmäisen kerran kansainväliselle medialle aikaisempaa monipuolisemman kuvan täysin suljettuna pidetystä maasta.

Pro gradu -työssäni tarkastelen, miten Yle kehystää Pohjois-Korean todellisuuskuvaa suuren mediatapahtuman aikaan. Tutkimuksessani määrittelen kehysten rakennuspalikoiksi esimerkiksi metaforat ja lähteet. Rajaan tutkimukseni aineiston aikavälille 1.6.2018–17.6.2018, jolloin järjestettiin Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-unin ja Yhdysvaltojen presidentti Donald Trumpin välinen huippukokous. Heidän tapaamisensa tarkoituksena oli keskustella suljetun maan ydinaseriisunnasta. Tapaustutkimuksessa hyödynnettiin alun perin Erving Goffmanin luomaa kehysanalyysia sekä Peter Bergerin ja Thomas Luckmannin kehittämää sosiaalisen konstruktionismin teoriaa. Työn aineistona toimivat huippukokouksen aikana julkaistut Ylen verkkojutut. Tutkimusotos kerättiin harkinnanvaraisella otannalla poimimalla julkaistuista teksteistä joka toinen. Aineisto-otoksen ulkopuolelle jäivät verkkojuttujen uutiskuvat.

Analyyseissä nousivat esiin neljä hallitsevaa kehystä: 1) Pohjois-Korea: arvaamaton ydinasevaltio -kehys, 2) Kim käskee, kansa kärsii -kehys, 3) Kim ei pahempi kuin Trump -kehys ja 4) Pohjois-Korea osaa leikkiä nätisti -kehys. Voimakkaimmin aineistossa esiintyi Pohjois-Koreaa arvaamattomana ydinasevaltiona korostavaa kehyslinjaa, jossa korostuivat maininnat valtion ylläpitämistä ydinaseista ja sen tuomasta kansainvälisestä uhasta koko maailmalle. Kaikissa verkkojutuissa ydinasemaininnat toistuivat yhteensä 79 kertaa. Artikkeleissa puhujana toimi eniten Yhdysvaltojen presidentti Donald Trump, kun taas yhdessäkään verkkojutussa ei ollut johtaja Kimin suoraa sitaattia. Noin puolet aineiston verkkojuttujen lähteistä perustuivat brittiläisten ja amerikkalaisten uutistoimistojen välittämään informaatioon. Kehyksissä Pohjois-Korean todellisuuskuvaa rakennettiin toiseuden varaan rinnastamalla valtio uhaksi, joka taas länsivaltojen tuli yhteistuumin ratkaista. Myös Pohjois-Koreaa yhteistyökumppanina korostava kehys määritteli Kim Jong-unin halutuksi tapaamiskumppaniksi, mutta samalla se ei pitänyt maata länsimaiden kanssa yhdenvertaisena ulkopoliittisena toimijana.

Avainsanat: Pohjois-Korea, Yleisradio, ulkomaajournalismi, kehysanalyysi, toiseuttaminen
Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	1
2	ULKOMAANUUTISOINTI MEILLÄ JA MUUALLA	6
2.1	ULKOMAANUUTISOINTI TUTKIMUKSEN KOHTEENA	8
2.2	ULKOMAAJOURNALISMIN HAASTEET	10
2.2.1	<i>Propaganda ja disinformaatio</i>	11
3	POHJOIS-KOREA MEDIATUTKIMUKSEN NÄKÖKULMASTA	14
3.1	SULKEUTUNUT VALTIO LÄNNEN KUMMALLISENA TOISENA	17
3.2	HUIPPUKOKOUS MEDIATAPAHTUMANA	21
4	AINEISTO JA MENETELMÄ	25
4.1	TUTKIMUSKYSYMYKSET	25
4.2	TUTKIMUKSEN AINEISTO	26
4.2.1	<i>Ylen verkkojuttujen keruu</i>	30
4.3	KEHYS TODELLISUUDEN RAKENTAJANA	31
4.3.1	<i>Kehysanalyysi</i>	34
4.3.2	<i>Analyysikehikko</i>	38
5	TULOKSET	40
5.1	YLEISRADION UUTISOINNISTA NOUSSEET KEHYKSET	41
5.1.1	<i>Pohjois-Korea: arvaamaton ydinasevaltio</i>	44
5.1.2	<i>Kim ei pahempi kuin Trump</i>	45
5.1.3	<i>Kim käskee, kansa kärsii</i>	47
5.1.4	<i>Pohjois-Korea osaa leikkiä nätisti</i>	48
5.2	YHTEENVETO	49
6	KRIITTISET LOPPUSANAT	53
	LÄHTEET	59
	LIITE: AINEISTON JUTUT (YLE 2018)	64

1 JOHDANTO

”Vältä tarpeetonta matkustamista.”

Näin ulkoministeriö suosittelee Pohjois-Koreaa koskevassa matkustustiedotteessaan vuonna 2019. Lehdistö on uutisoinut Korean niemimaan tilanteesta viime vuosina ahkerasti, mutta erityisesti presidentti Donald Trumpin virkaanastujaisten jälkeen kärjistynyt tilanne Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välillä on johtanut niemimaan entistä aktiivisempaan uutisnäkyvyyteen. Vuonna 2017 maiden välinen eripura kärjistyi ydinasekriisiksi, joka kuitenkin lieventyi osittain valtioiden johtajien välisessä huippukokouksessa kesäkuussa 12. päivänä vuonna 2018. Historialliseksi kuvattua mediatapahtumaa on kutsuttu tiedotusvälineissä muun muassa ”historialliseksi tapahtumaksi” ja ”käänteeksi parempaan”. Suomalaisen median mukaan Trumpin ja Kimin tapaamisessa keskusteltiin ensisijaisesti Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta.

Kädenpuristus Pohjois-Korean johtajan Kim Jong unin ja presidentti Trumpin välillä antoi mielestäni yleisesti aihetta odottaa suurta käännettä maailmanpolitiikassa. Tutkimuksessa viitataan mediatapahtuman käsitteellä yllättävään tai ennalta suunniteltuun tilaisuuteen, joka muuttaa median normaalia päiväjärjestystä. Mediatapahtumassa korostuvat suuret ennakko-odotukset sekä seremonialliset representaatiot. Tällaisia piirteitä voi havaita muun muassa Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välisestä huippukokouksesta. Johtajien säihkyvät hymyt ja ylistävät sanat tarjosivat niin kansainväliselle kuin kotimaisellekin medialle täysin uudenlaisen kulman Pohjois-Koreasta verrattuna aiempaan uutisointiin. Kun media ei osaa päättää tarinan sankaria ja roistoa, voidaan olettaa, että tapahtuman aikana Pohjois-Koreaa kehystettiin aikaisempaa kirjavammin.

Tarkastelen tutkielmassani Yleisradion Pohjois-Koreaa koskevaa uutisointia ja siitä nousevia kehyksiä Pohjois-Korean johtajan Kim Jong unin ja Yhdysvaltojen presidentin Donald Trumpin tapaamisen aikaan. Tutkielmaan on kerätty harkinnanvaraisella otannalla empirinen aineisto, joka käsittää Yleisradion huippukokousta käsittelevät verkkojutut 1.6–17.6.2018 välisellä aikajaksolla. Huippukokous pidettiin Singaporessa kesäkuun 12. päivä, joten se sijoittuu aineistossa ajallisesti keskivaiheeseen. Aineistoon rajautui otannan jälkeen 27 uutista.

Tutkielman aiheeseen perehtyessäni mielessäni oli jonkinlainen tuntuma siitä, että huippukokous muutti jollain tavalla Ylen Pohjois-Koreaa käsittelevän uutisoinnin kehyksiä. Tällä muutoksella viitataan siihen, että valtiota esitettäisiin myös yhdenvertaisena keskustelukumppanina aiemman uhkaavan näkemyksen sijaan. Toinen aineistoa koskeva pohdinta liittyy Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen tapaamisesta kertovien uutisten lähteisiin. Subjektiiivisen havainnoinnin perusteella on käynyt selväksi, että suurin osa sulkeutuneesta maasta kertovista mediateksteistä on peräisin toisen käden lähteistä. Tässä tutkielmassa käsitän tällaiset toissijaiset tietolähteet ulkomaisiksi, kuten esimerkiksi amerikkalaisiksi uutistoimituksiksi. Nojaako Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen tapaamisesta kertova uutisointi suurimmaksi osaksi tällaiseen informaatioon vai ensisijaisiin lähteisiin, kuten suomalaisiin kirjeenvaihtajiin?

Pohjois-Koreasta raportoivat Ylellä usein jossain päin Aasiaa asuvat ulkomaankirjeenvaihtajat. Mediatalo lähetti ensimmäiset toimittajansa ulkomaille 1960-luvulla. Ylen ulkomaankirjeenvaihtajista Mika Mäkeläinen on yksi kokeneimmista Pohjois-Koreaa tutkineista kotimaisista journalisteista. Hän on tähän mennessä ainoa suomalainen, joka on nähnyt Kim Jong-unin ilmielävänä neljä kertaa. Muita Pohjois-Korean tekemisistä raportoineita ulkomaankirjeenvaihtajia ovat vuosien varrella olleet muun muassa Jenny Matikainen ja Mika Hentunen.

Mediaorganisaatiot tuottavat jatkuvasti ympäröivästä maailmasta erinäisiä versioita, jotka päätyvät päätelaitteisiimme ja sanomalehtien etusivuille. Vuonna 2017 suomalaiset seurasivat median tapahtumia keskimäärin 8 tuntia päivässä. (Yle, 2017). Nykyaikana kuninkaallisten häät, Balin maanjäristykset tai Pohjois-Korean johtajan kuolema ovat meille maantieteellisesti kaukaisia, mutta yhtä lailla hyvin tärkeitä mediatapahtumia.

Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen päämiesten välinen tapaaminen nosti kansainvälisesti mediatalojen verkkokävijätilastot hetkellisesti huippuunsa. Ulkomaan uutisointia tutkineen Turo Uskalin (2007, 9) mukaan uutiskulutus on massiivisinta silloin, kun ihmisten epävarmuus on suurinta. Myös uutisten kehyksistä käydään mediassa jatkuvaa taistelua, kun poliitikot, vallanpitäjät ja toimittajat pyrkivät saamaan viestinsä kuuluviin.

Digitalisaation seurauksena suomalaiset tietävät Pohjois-Koreasta enemmän kuin koskaan. Kuitenkin on huomattava, että kirjalliset kulttuurit ovat jo kauan yrittäneet määritellä kuvaa tietyistä maantieteellisistä alueista tai kansoista (Salovaara-Moring 2004, 185). Laajalle levinneet representaatiot ovat jo vuosisatojen ajan kohdistuneet erilaisuuteen ja sen osoittamiseen. Afrikan kansoista ja kiinalaisista on jo kauan esitetty toiseuttavia tulkintoja. Ilmiö on edelleen läsnä, vaikkakin siitä on tullut yhä piilotetumpaa.

Nykyaikana Toiseus ja sen osoittaminen liittyvät kotimaassa maahanmuuttajiin ja pakolaisiin. Vaikka kohtaisimme jonkun turvapaikan saaneen arkielämässä, luultavasti identifioisimme hänet esimerkiksi naapuriksi tai lähikaupan myyjäksi. Turvapaikanhakijan hahmo tulee omaksutuksi journalististen sisältöjen kautta. Se tapa, jolla muista kulttuureista tulevia mediassa kuvataan, on suuri vaikutus ihmisten tulkintojen muodostumiseen. Jos uutisissa pohjoiskorealaiset kehystetään huonosti maailmaa tiedostaviksi, ihmiset luokittelevat heidät mielessään luultavasti myös tuolla tavoin. (Horsti, 2005. 38)

Tässä tutkimuksessa viitataan toiseuttamisen käsitteellä Pohjois-Korean kansakuntaan kohdistuvaa poissulkemista, stereotypisointia sekä lännen ja suljetun maan vertailua kotimaisessa ulkomaan uutisoinnissa. Pohjaan Toiseuden ja siitä kumpuavan analyysin Stuart Hallin (1992) ajatukseen: Meidän täytyy tietää keitä me emme ole tiedostaaksemme keitä me olemme.

Voidaan olettaa, että ympärillämme vaikuttaville asioille ei ole yksimielisiä merkityksiä, vaan ne määräytyvät aina kontekstin mukaan. Koska media on merkitsemisen politiikan hallitseva kuningas, sitä tärkeämpää on tarkastella journalismin tapoja merkitä maailmassamme vaikuttavia ilmiöitä ja ihmisryhmiä. Erityisen olennaista tämä on suurten mediatapahtumien yhteydessä, koska ne määrittelevät suuresti sitä, miten ymmärrämme maailmaa. (Hall, 1992, 166) Näin ollen median tuottamat merkitykset Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välisen huippukokouksen aikana ovat tärkeä tutkimusaihe.

Kehykset kiinnittävät merkityksiä. Ne puuttuvat tekstin mahdollisiin näkökulmiin ja nostavat niistä yhden etusijalle. Tekstin kehyksien analysoinnissa ei ole kyse oikean ja väärän etsimisestä, vaan uutisen päämerkityksen löytämisestä: Mitkä seikat toimittaja nostaa tekstissä kaikkien muiden näkökulmien edelle? (Hall, 2002. 143) Vastatakseni tähän kysymykseen hyödynnän analyysissani Erving Goffmanin 1970-luvulla kehittämää kehysanalyysia sekä Peter Bergerin ja Thomas Luckmannin (1966) sosiaalisen konstruktionismin teoriaa. Berger ja Luckmann linjaavat

todellisuuden rakentuvan kielessä, jota tulkitsemme aiempien sosiaalisten kokemuksiemme antaman tiedon pohjalta. Uutiskehykset tarjoavat meille erilaisia kertomuslinjoja todellisuudesta muun muassa sanavalintojen, aiheiden ja lähteiden välityksellä. Sosiaalinen konstruktionismi siis olettaa maailman yhteiskunnallisten rakenteiden pysyvän pystyssä, kun jatkamme sen nimeämistä.

Tutkimusintresseihini ovat vaikuttaneet kokemukseni Etelä-Koreassa vuosina 2017 ja 2018, kun työskentelin ja opiskelin maan pääkaupunki Soulissa. Kouluajoista lähtien kiinnostukseni eristäytyneeseen maahan on vain kasvanut, ja asuessani sen rajanaapurina vuoden verran mielikuvani Pohjois-Koreasta laajeni. Aiemmin olin lukenut monia maasta loikanneiden tarinoita, jotka kertovat valtaeliitin harjoittamasta julmasta väkivallasta, vankileireistä ja ihmisoikeuksien olemattomuudesta. Nämä tarinat ovat kiistämättä tärkeitä, mutta ne kertovat Pohjois-Koreassa vallitsevista oloista 10–25 vuotta sitten (Mäkeläinen, 2019. 9). Haluan kuitenkin korostaa, että tutkielmassani en mitenkään kiistä Pohjois-Koreassa vallitsevaa julmaa todellisuutta: Haluan pro gradu -työlläni vain nostaa esiin maasta myös toisenlaisen näkökulman.

Etelä-Koreassa asuessani luin paljon suomalaisia Pohjois-Koreasta kertovia artikkeleita. Uutisissa toistuvat maininnat teatterivaltiosta, alistetusta kansasta ja valehtelevasta johtajasta. Yleinen stereotypia maasta onkin, että kansa teeskentelee ja johtaja valehtelee (Voima 13.6.2018). Tutkielmani pohjautuu aihetta käsittelevien aikaisempien tutkimusten antamiin suuntaviivoihin, mutta se pyrkii myös tapaustutkimuksen omaisesti täyttämään kotimaisessa tutkimuskentässä olevan aukon Pohjois-Koreaa koskevasta tietämyksestä. Koska maata koskeva kotimainen tutkimus on vuosien ajan ollut mediatutkimuksen kentällä sangen vähäistä, koen olevani vieraalla maaperällä. Toiveeni kuitenkin on, että tämä tutkimus antaisi uudenlaista tietoa Pohjois-Korean kehystämisestä ja sitä ympäröivistä monista todellisuuksista, jotka joskus myös totuudeksi sekoitetaan.

Pohjois-Korea on yksi harvoista jäljellä olevista totalitäärisistä valtioista, joista kantautuvia uutisia länsimaat eivät suodata sellaisenaan. Koska maasta saatava informaatio on edelleen vähäistä, muu maailma on rakentanut uutiskehyksensä vähäisen tietopohjan varaan. Jos media kehystää jonkin ongelman vain yhdellä tavalla, uutiset vinoutuvat. Tällöin uutisoinnista tulee aina tiettyjen kaavojen, eli kehyksien, välittämää. Jos koko mediakenttää hallitsee vain yksi dominoiva kehys, voidaan puhua mediahegemoniasta. (Mäntymaa, 2018. 42) Pohjois-Koreasta uutisoidessa faktat on tarkastettava ainakin kahdesta, ellei kolmesta eri lähteestä (Fischer, 2016. 391). Tähän harvoilla toimituksilla on kuitenkin aikaa.

Maamme suhde Pohjois-Koreaan on yhtä etäinen kuin muidenkin Pohjoismaiden, vaikka diktatuurin rajojen sisällä on tietävästi ollut suomalaisia avustustyöntekijöitä. Suljetun valtion maantieteellisestä etäisyydestä johtuen tietämyksemme siitä on suurelta osin globaalin uutisoinnin käsissä. Jotta voisimme ymmärtää sulkeutuneesta maasta tarjottuja kotimaisia kehyksiä, täytyy ensin tarkastella ulkomaan uutisointia ja siitä kumpuavaa tutkimusta kansainvälisestä näkökulmasta. Tämän jälkeen perehdyn propagandan ja disinformaation käsitteeseen ja avaan huippukokouksen roolia kansainvälisenä mediatapahtumana. Trumpin ja Kimin tapaamisen määrittelyn jälkeen etenen kuvailemaan Pohjois-Korean roolia kansainvälisen yhteisön pelättynä kummajaisena, jonka jälkeen perehdyn pro gradu -työssäni hyödynnettävään aineistoon ja sen analyysissä käytettyyn metodiin. Kehysanalyysin ja sosiaalisen konstruktionismin esittelystä siirryn avaamaan tutkimukseni tuloksia ja niistä nousseita jatkotutkimusehdotuksia. Seuraavassa pääluvussa selvitän ulkomaan uutisoinnin taustoja ja nostan esiin kansainvälisen viestinnän kriittisiä ongelmakohtia meillä ja muualla.

2 ULKOMAANUUTISOINTI MEILLÄ JA MUUALLA

Suomalainen yleisö seuraa aktiivisesti kotimaisia, mutta myös muita ulkomaisia tapahtumia: Medialiiton (2018) julkaiseman tutkimuksen mukaan yli 70 prosenttia 12 vuotta täyttäneistä suomalaisista kiinnostuu myös ulkomaauutisoinnin ajankohtaisista aiheista. Pohjoismaista mediaa pidetään laajasti subjektiivisena ja laadukkaana journalistisen sisältöjen tuottajana muun muassa pitkälle kiirineen hyvinvointivaltiomaineensa ansiosta (Kivikuru & Pietiläinen, 2014. 30). Ulkomaajournalismin osuus Euroopassa on vuosikymmenen saatossa ollut kohtuullisen suuri, keskimäärin noin 20–30 prosenttia. Viimeisten vuosien aikana ulkomaauutisten suosio on ollut huomattavassa laskussa. Amerikkalaisia uutistoimistoja kiinnostaa uutisointi omien rajojensa ulkopuolelta yleensä silloin, jos valtiolla on niin sanotusti oma lehmä ojassa: Korean niemimaan tilanne sekä sotatoimet Lähi-idässä ovat miltei jatkuvasti olleet viimeisen vuosikymmenen ajan läsnä maan valtamediassa. (Kivikuru & Pietiläinen, 2014. 11).

Ulkomaauutisoinnissa on sekä kotimaassa että muualla maailmassa korostunut pinnallisuuden kulttuuri. Media nostaa kansainvälisen huomion kohteeksi yleensä vain suuria ja merkittäviä mediatapahtumia, joiden käsittelemät ilmiöt katoavat näkyvistä nopeasti. Mediakentän digitalisaatio on tuonut olohuoneisiimme kriisit ja sodat. Kaukaisen maan tapahtumia on siis mahdollista seurata tässä ja nyt. Uutiset kuitenkin kuluvat. Kesällä 2018 Thaimaan luolaan loukkuun jääneiden pikkupoikien pelastusoperaatiota seurattiin mediassa ensin ahkerasti, mutta aiheesta tehtyjen juttujen määrä kuihtui pian tapahtuman onnellisen lopun myötä. Toinen esimerkki voidaan esittää Japanin Fukushima ydinkatastrofista, jonka jälkeinen pelko ei lopu uutisvirran tyrehtymiseen: Mediatapahtuman ajan maan kansalaisten, ja siellä olevien suomalaisten, tilannetta seurattiin hartaasti (Kivikuru & Pietiläinen, 2014. 6), mutta nykyään myrkyllisestä hengitysilmosta ja happinaamarin käytöstä saastuneilla alueilla kerrotaan kotimaisessa valtamediassa varsin vähän.

Voidaan siis olettaa, ettei yleisön huomiosta kilpailla itse ulkomaauutisoinnin, vaan niiden käsittelemien mediatapahtumien avustuksella. Useimmiten tällainen kohu-uutinen kertoo jostain kielteisestä muutoksesta, kuten Pohjois-Korean uusimmasta ydinkokeesta tai Indonesian tulivuorenpurkauksesta. Ulkomaauutisointia tutkineen Turo Uskalin (2007, 73) mukaan kielteisyys leimaakin nykyistä ulkomaajournalismia. Digitalisaation voisi olettaa tuoneen meille kaikki mahdolliset välineet ymmärtää muuta maailmaa: Ongelmana ovat kuitenkin toimitusten hyödyntävät kielteiset kertomuslinjat, jotka saavat yleisön katastrofiähkyn partaalle. (Kivikuru & Pietiläinen, 2014. 12)

Vaikka Kivikuru ja Pietiläinen (2014) viittaavatkin mediatuotteiden tuplaantumisen mahdollistamaan näkökulmien moninaisuuteen, ei vaihtoehtoisten kehysten löytäminen valtamediasta ole helppoa. Tällä tarkoitetaan länsimaisten mediatoimistojen välittämien kehysten ylivaltaa, vaikka toki globaali kehitys on tuonut esimerkiksi amerikkalaisten mediatoimijoiden rinnalle uusia kilpailijoita. Kuitenkin länsimaisten ja vakiintuneiden mediatoimistojen käyttö yleistyy aina suurien mediatapahtumien yhteydessä (Kivikuru & Pietiläinen, 2014. 9) Yhdysvaltojen kuningasasema kansainvälisessä viestinvälityksessä voitaisiin selittää englannin yleistymisenä maailmankansalaisen kielenä. Suomalaiset uutistoimitukset eivät ole digitalisaatiosta huolimatta kansainvälistyneet järkevästi: Tällä hetkellä muun muassa Suomen Yleisradio ja Helsingin Sanomat ovat niitä harvoja, jotka tuottavat mediasisältöjä myös muilla kielillä.

Uskalin (2007) mukaan vakituisten ulkomaakirjeenvaihtajien käyttö kotimaisissa mediataloissa on vähentynyt vuosi vuodelta. Tämä muutos on mediateknologioiden kehityksen kanssa lisännyt ulkomaisten toisen käden lähteiden, kuten kansainvälisten uutistoimistojen käyttöä. Koska tällä hetkellä suurimmat niistä löytyvät Yhdysvalloista ja Britanniasta, ne ohjailevat suuresti suomalaisten mielikuvia muista valtioista ja niiden kulttuureista. Näiden ulkomaisten mediatoimistojen käytössä houkuttelee niiden helppous sekä käytön huokea hinta. Jos kotimaiset mediatalot turvautuvat kuitenkin yhä enemmän näihin informaatiolähteisiin, suomalainen näkökulma jää uutisoinnissa yhä kapeammaksi. (Uskali, 2007. 13)

Terhi Rantanen (1998, 44) määrittelee uutistoimistot ”globaalisti toimiviksi sähköisiksi uutisorganisaatioiksi”: Keskittymällä tiettyihin mediatapahtumiin ne myös määrittelevät, mitkä seikat jostain ilmiöstä tai kansakunnasta nousevat kansainvälisen mediakentän huomioitavaksi. Rantanen käyttää esimerkiksi amerikkalaisista uutistoimituksista nimitystä *globaalit toimistot*, koska ne toimivat yli kansallisten rajojen. Tässä tutkimuksessa käytän näistä toisen käden lähteistä mieluummin nimitystä ”kansainväliset uutistoimistot”.

Kulttuurienvälinen ja kansainvälinen viestintä ovat mediatutkimuksessa päällekkäisiä käsitteitä: Yleensä jälkimmäisellä termillä viitataan eri valtioiden väliseen kanssakäymiseen tai valtioiden rajat ylittävään joukkoviestintään, kun taas kulttuurienvälisellä kommunikaatiolla tarkoitetaan kanssakäymistä etäisesti vieraiden, kuten kaukana sijaitsevan maan, kansalaisten kanssa (Lehtonen, 2002. 301–302) Se, koetaanko maa henkisesti tai fyysisesti kaukaiseksi, riippuu maiden poliittisesta ja taloudellisesta historiasta. Jos maat omaavat esimerkiksi läheiset ulkopoliittiset suhteet, niille

muodostuu *kulttuurista läheisyyttä*. Esimerkiksi Yhdysvallat ja Etelä-Korea jakavat yhteisen historian Korean niemimaan jakautumisen ajalta ja sen jälkeen: Amerikkalaishallinnon toimittavat ruoka-avustukset ja muut tukipaketit Etelä-Korean jälleenrakentamiseksi ovat toimineet maiden välisen kulttuurisen suhteen liimana. Toisena esimerkkinä voitaisiin mainita Suomen ja Ruotsin jakama kulttuurin läheisyys, joka kumpuaa sekä yhteistä maantieteellisestä rajasta sekä jaetusta historiasta. Valtioiden välisiä sosiaalisia, poliittisia ja taloudellisia suhteita sekä niistä kumpuavaa viestintää on tutkittu aktiivisesti toisen maailmansodan jälkeen. Kansainvälistä viestintää käsittelevä tutkimustyö on nähty tärkeäksi erityisesti toimivan ulkopolitiikan vuoksi. Yllä olen esitellyt ulkomaajournalismin kentällä tehtyä tutkimusta sekä siihen liittyviä käytäntöjä kotimaassa ja muualla. Seuraavassa osiossa perehdyn kansainvälisen viestinnän tutkimuskentällä esitettyihin kysymyksiin.

2.1 Ulkomaanuutisointi tutkimuksen kohteena

Määrittelen tässä tutkimuksessa kansainvälisen viestinnän käsittämään myös ulkomaajournalismin. Tyypillisesti kansainvälisten uutisten tutkimuskentällä esitetään kysymys siitä, minkälaiset mediarepresentaatiot oikeastaan voidaan laskea kansainvälisiksi. Helpointa on käsittää uutinen kansainväliseksi, kun se kertoo jostain maan rajat ylittävästä ilmiöstä (Pietiläinen, 1998. 16; Lehtonen, 2002. 307). Jukka Pietiläisen (1998, 15) mukaan ulkomaauutisointia käsittelevä tutkimus on vuosien varrella selvittänyt ensisijaisesti sitä, mitkä mediatapahtumat valikoituvat kansainvälisiksi uutisiksi ja miten näistä mediatapahtumista kerrotaan. Itse ulkomaauutisoinnin ja sen tutkimuksen perusta voitaisiin paikantaa toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan: Sotien jälkeen kansainvälinen politiikka nousi keskiöön rauhan ylläpitämiseksi, joten mediaorganisaatiot aloittivat viestimään muistakin kuin oman valtion tapahtumista. Kuitenkin 1970-luvulle tultaessa lännen hallitseva asema maailman asioiden kertojana kyseenalaistettiin etenkin kolmannen maailman valtioiden toimesta (Salomäki, 2014. 12–13).

Lisääntyneet ongelmat valtioiden välisissä suhteissa 80–90 -lukujen aikana lisäsivät kansainvälistä viestintää koskevaa tutkimusta (Lehtonen, 2002. 301). Ulkomaajournalismia koskeva tutkimus voidaan jakaa maailmankuvatutkimukseen, uutisvirtatutkimukseen ja kehitysviestinnän tutkimukseen. (Pietiläinen, 1998. 17) Tämä tutkimus sijoittuu maailmankuvatutkimukseen: Sen tavoitteena on selvittää, minkälaisen kuvan jokin tiedotusväline, eli Yleisradio, antaa määritellystä valtiosta tai kansakunnasta, kuten Pohjois-Koreasta. Anne Salomäki (2014) selvitti Latinalaisen Amerikan todellisuuskuvan vallanneita diskursseja Helsingin Sanomissa. Salomäen mukaan lehti

esitti mantereen länsimaita heikompana ja niistä monin tavoin poikkeavana. Ulkomaanjournalismilla on suuri rooli heijastamiensa asioiden tuottamisessa, ja sen kriittisyys rakentuu usein erojen esittämiselle ja niiden korostamiselle. Se, että kansainvälisiä kansakuntia ja valtioita esitetään yksinkertaistavien erojen ja stereotyyppien kautta, liittyy toiseuttavaan kehystämiseen. Palaan tähän havaintoon seuraavassa alaluvussa.

Ulkomaauutisoinnin uutisvirtatutkimus taas selvittää viestinnän rakenteellisia seikkoja, kuten lähdekäytäntöjä, kun taas kehitysviestinnän tutkimus selvittää mediateknologioiden edistystä. Johan Galtungin ja Mari Rugen (1965) tutkimus esitti myös kritiikkiä kansainvälistä uutisjärjestelmää kohtaan (Pietiläinen, 1998. 23): Galtungin ja Rugen tutkimuksen tulokset osoittivat, että 1) mitä kaukaisemmasta maasta on kyse, sitä todennäköisemmin media raportoi sen eliitistä, 2) mitä alempiarvoisempi toimija, sitä kielteisempi uutisointi ja 3) mitä kulttuurisesti kaukaisempi paikka, sitä merkittävämpi tapahtuman täytyy olla (Galtung & Ruge, 1965. 75–79). Uskalin (2007) mukaan maan kaukainen maantieteellinen sijainti vaikuttaa kielteisten uutisaiheiden määrään, mutta Galtungin ja Rugen kolmea kolmannen maailman kriisiä tarkasteleva aineisto ei kyennyt todistamaan tätä hypoteesia vedenpitäväksi. (Galtung & Ruge, 1965. 79–80; Pietiläinen, 1998. 24) Suomalaisten ulkomaakirjeenvaihtajien työtä on tutkinut muun muassa Aino Pekkarinen (2010), joka tarkasteli suomalaisten toimittajien työtä Puolan kansantasavallassa 1980-luvulla. Empiirisen havainnoinnin perusteella ulkomaankirjeenvaihtajien työtä leimasivat ajoittaiset tietokatkokset sekä tunne kotitoimituksen hylkäämisestä. 1970-luvun Puolaa on verrattu muun muassa nykyajan Kiinaan, koska niissä molemmissa hallinnon valta ulottui myös mediaan (Pekkarinen, 2010. 30).

Kulttuurista läheisyyttä on korostettu (Pietiläinen, 1998 & Salomäki, 2014 ym.) ulkomaauutiskriteerien muodostumisessa, eli maiden välillä tulee olla jonkinlaisia historiallisia tai taloudellisia siteitä, jotta ne uutisisoivat hanakasti toisensa tekemisistä. Se, mitkä tapahtumat nousevat kansainvälisen uutisoinnin huomion kohteeksi, on kiinnostanut tutkijoita toisesta maailmansodasta lähtien. Kansainvälisen lehdistöinstituutin toteuttama tutkimus *The Flow of News* (1952–1953) käsitteli 117 lehden ja viiden uutistoimiston uutisia neljän viikon ajalta Yhdysvalloissa, Länsi-Euroopassa ja Intiassa. Tutkimuksen mukaan lehtien ulkomaauutisointia keskittyi maihin, jotka olivat sille jollain tavalla merkityksellisiä. Yhdysvalloille tärkeimmät intressivaltiot olivat tuolloin Korean niemimaa ja läntisen Eurooppa, Länsi-Euroopassa taas Yhdysvallat ja naapurivaltiot.

2.2 Ulkomaajournalismin haasteet

Pietiläisen (1998, 39) mukaan totuudellisuuden ihanneutiseksi ei kannata olettaa täydellistä vastaavuutta todellisuuden ja uutisten välillä, vaan käsittää se tilaksi, jossa uutisen antama kuva maailmasta ei vaikeuttaisi lukijan työtä muodostaa realistista kuvaa maailmasta. Kansainvälistä viestintää on käytetty vuosikymmenten ajan myös propagandan ja disinformaation välineenä. Hektisessä mediaympäristössä totuuden määrittelemisestä on tullut yhä hankalampaa. Tilanne muuttuu hankalaksi erityisesti silloin, kun uutisoitavasta maasta on tarjolla vain vähän informaatiota. Yhden asiantuntijan hätäisestä lausunnosta tai uutistoimiston pikatulkinnoista voi helposti tulla koko kansan totuus. Vaikka virheet pyritään oikaisemaan, mielikuva jää elämään yleisön mieliin (Uskali, 2007. 30). Maailman johtavilla valtioilla, kuten Euroopan valtioilla ja Yhdysvalloilla, on suurimmat mahdollisuudet vaikuttaa kansainväliseen keskusteluun. Nykypäivänä julkinen diplomatia saattaa herkästi sekoittua propagandan tai infosodan käsitteeseen, jotka osaltaan myös linkittyvät toisiinsa.

Tässä tutkimuksessa näen itse kotimaisen ulkomaajournalismin suurimmaksi ongelmaksi sen toiseuttavat kehyslinjat, jotka kohdistuvat muihin maihin sekä niitä koskeviin kulttuureihin. Tämä näkökulma on myös tukenut tämän pro gradu -työn ongelmanasettelua ja sen tutkimuskysymyksen muodostamista. Suomalaisen journalismin muita kantoja koskevaa toiseuttamista ovat tutkineet maineikkaasti muun muassa Karina Horsti (2005), jonka tutkimus tarkasteli muun muassa maahanmuuttajien ja monikulttuurisuuden esittämistä suomalaisissa tiedostusvälineissä. Horstin tulokset osoittivat, että suomalaisuutta rakennetaan uutisjutuissa *etnisen peilin* kautta, joka liittyy myös ilmiöiden jakamiseen ”meidän” ja ”heidän” asioihin. Esimerkiksi maahanmuuttajista kertova uutinen saattoi käännyä tarinaksi suomalaisuudesta, jossa kotimaista identiteettiä peilattiin muihin. (Horsti, 2005. 261–294, 291) Pentti Raittila (2004) taas käsitteli suomalaisen median esittämää kuvaa venäläisistä ja virolaisista. Raittila on käsitellyt tutkimustyössään ansiokkaasti myös toiseuden tuottamiseen liittyviä näkökulmia, jotka kotimaisessa ulkomaauutisoinnissa korostuvat aika ajoin. Näistä esimerkkeinä voitaisiin mainita esimerkiksi vieraan kansakunnan esittämisen uhkana tai rasistisena representaationa. Palaan tähän myöhemmin kolmannessa luvussa.

Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa on vaikea määritellä vääristyneen ja oikean tiedon raja. Voitaisiin pikemminkin puhua puolueellisista ja puolueettomista lähteistä, josta toimittajat ammentavat informaatiota tekemiinsä uutisiin. Tällaisilla tietolähteillä viitataan esimerkiksi siihen, käytetäänkö uutisessa lähteenä pelkästään esimerkiksi Etelä-Korean tiedostusvälineitä. Jotta Pohjois-

Koreaa koskeva uutisointi olisi mahdollisimman vapaata tiedonohjailusta, tulisi toimittajien nojautua uutisoinnissaan erilaisiin lähteisiin: Näin ollen myös tekstien kehukset saataisiin keskustelemaan.

Sulkeutunutta maata käsittelevässä uutisoinnissa korostuvat lähteinä erityisesti suuret uutistoimistot sekä sulkeutuneen maan ja muiden valtioiden väliset sananvapauskäytännöt. Koska Pohjois-Koreasta tiedetään niin vähän, vääristyneeseen informaatioon nojaava uutisointi saa aivan uudenlaisia mittasuhteita. Seuraavassa alaluvussa avaan paremmin propagandan ja disinformaation käsitettä.

2.2.1 Propaganda ja disinformaatio

Kriisi ja sotatilanteet ovat toimittajalle tilanteita, jotka aikaansaavat poikkeuksellisia turvallisuuteen, tietoliikenteeseen sekä propagandaan ja disinformaatioon liittyviä ongelmia. (Luostarinen, 1994. 107) Hajautuneen mediaympäristön aikakaudella disinformaation leviäminen on nopeampaa kuin koskaan ennen. Vääristynyttä tietoa levitetään esimerkiksi silloin, kun halutaan perustella valtion tekemiä poliittisia päätöksiä. Todenmukaiselta kuulostava väärä tieto, eli disinformaatio, välitetään arvovaltaiselle mediatoimijalle, joka tarttuu useimmiten koukkuun. Tämän jälkeen pienemmät mediatilat alkavat toistaa väärää informaatiota kilpailusystä. (Uskali, 2007. 32–36) Vinoutuneeseen uutisoinnin aiheet voivat olla myös varsin vähäpätöisiä, mutta kuitenkin kansakunnan todellisuuskuvaa vääristäviä.

Journalismin tutkimuskirjallisuudessa on vahvasti hyväksytty käsitys siitä, että journalismi on lähteiden ja toimittajien vuorovaikutuksen tuote. Etenkin suurten mediatapahtumien yhteydessä, kuten kansainvälisissä kriiseissä, suuret organisaatiot ovat valmiita tarjoamaan jo uutisformaattiin sopivaa materiaalia. Jos mediatoimijoilta on evätty tyystin mahdollisuus hankkia omaa aineistoa ja tuottaa täten ensikäden lähteisiin tukeutuvaa uutisointia, paine yksipuolisiin tai epämääräisiin lähteisiin tukeutuminen kasvaa. Näin ollen kansainvälisessä uutisoinnissa puhuu usein virallisten koneistojen, kuten poliitikoiden tai muiden vaikuttavien organisaatioiden ääni. Tämä vallan asettuminen journalismin ääneksi voidaan ymmärtää propagandaksi. (Luostarinen, 1994. 43–45; 158–159)

Kysymys propagandasta ja disinformaatiosta liittyy Ylen Pohjois-Koreaa koskevaan ulkomaauutisointiin, koska mediatalo on ikään kuin pakotettu informaatiokadon puitteissa turvautumaan toisen käden lähteisiin tai länsimaalaisen välittämään observointiin. Kotimaisen median ulkomaajournalismissa vaikuttavat aktiivisina lähteinä järjestäytyneet amerikkalaiset

uutistoimistot (Luostarinen, 1994. 44), joiden välittämät kertomuslinjat päätyvät myös suomalaisten tiedotusvälineiden uutissivuille. Yhdysvalloissa kaupallisten mediatoimijoiden välinen kilpailu kuluttajista on entistä kovempaa, jonka seurauksena uutistoimistot eivät halua vieraannuttaa lukijoita sisällöistään toistamalla yleisestä mielipiteestä eroavia näkemyksiä. Yhdysvalloissa valtamedia suosii yleensä hallituksen virallisia tietolähteitä etenkin kriisien aikana, kun asioista tiedetään vähän. (Kellner, 1998. 225)

Yhdysvaltojen sotatoimista kolmannessa maailmassa on tullut eräänlaisia mediamanipulaation symboleita. Läntisten joukkojen interventiot ovat hyvinvoivien valtioiden kansalaisten tirkistelyikkunoita, joiden kautta teollisesti kehittyneet maat näkevät kehitysmaiden kärsimyksen. Siksi kriisien, sekä niihin liittyvien mediatapahtumien, tutkimuksella on oma tärkeä merkityksensä. (Luostarinen, 1994. 20)

Douglas Kellner (1998) on tarkastellut omassa tutkimustyössään 1990-luvun Yhdysvaltojen Irakin vastaista sotaa ja siitä tuotettuja mediatekstejä. George Bushin hallitus harjoitti tuolloin valtion väkivaltaisia toimia Saudi-Arabiassa puolustavaa propagandaa, jossa käytettiin hyväksi kriisiin liittyviä mielikuvia. Propaganda-kampanja alkoi vuoden 1990 elokuussa Washington Postin julkaisemasta uutisesta, jossa väitettiin Saddam Husseinin uhkailleen Yhdysvaltoja vahingoittavilla toimilla. Jälkikäteen on todisteiden valossa todettu Husseinin ilmaisseen kohteliaasti, ettei hänellä ole aikomuksia valloittaa Saudi-Arabiaa voimakeinoin. Kuitenkin uutistoimistot olivat ehtineet tarttua Washington Postin julkaisemaan uutiseen, jonka jälkeen kansainväliselle yhteisölle syntyi vääristelty mielikuva siitä, että Yhdysvaltojen väliintulo oli oikeutettua. (Kellner, 1998. 226–227)

Washington Postin uutisen jälkeen Bushin hallinto syötti amerikkalaisille uutistoimijoille vääristeltyjä tietoja irakilaisten hirmuteoista. Kansainvälisessä yhteisössä kertomukset Husseinin brutaalista luonteesta ja Irakin kyvystä aloittaa Yhdysvaltoja koskeva terrorismikampanja levisi kulovalkean tavoin. (Kellner, 1998. 233–234) Jälkikäteen voidaan siis todeta, että amerikkalaismediassa toistuivat harkitusti käsitykset Husseinin demonisesta luonteesta ja irakilaisten väkivaltaisesta luonnosta. Kriisien ja sotien aikana journalismia käytetään usein hyväksi. Mitä vähemmän ulkopoliittisesta kriisistä tai kansakunnasta saadaan tietoa, sitä enemmän uutistoimistoihin kohdistuu tiedonvälityksen ohjailua.

Kellnerin (1998) esimerkkien valossa voitaisiin kohdistaa katse myös Pohjois-Koreaa käsittelevään kansainväliseen uutisointiin. Kotimainen ulkomaauutisointi sulkeutuneesta maasta perustuu suurelta

osin toisen käden lähteisiin ja niiden antamiin tietoihin. Ylen verkkouutisoinnissa esiintyy myös asiantuntijoiden kommentteja sekä ulkomaajournalismin perehtyneiden toimittajien analyysejä. Maasta saatavat tiedot ovat lähestulkoon aina länsimaisten tiedonvälittäjien käsissä, koska Pohjois-Koreasta on vaikeaa saada luotettavana pidettyä tietoa. Näin ollen toimittajalla on suuri vastuu tarkkailla monia tietolähteitä eristäytyneestä maasta, jotta lukijalle muodostuva kuva ei olisi yksipuolinen. Seuraavassa pääluvussa perehdyn tarkemmin Pohjois-Korean asemaan länsimaisen yhteisön kummajaisena sekä valtiota koskevaan mediatutkimukseen.

3 POHJOIS-KOREA MEDIATUTKIMUKSEN NÄKÖKULMASTA

Pohjois-Korea on yrittänyt jo vuosien ajan saada tunnustusta kansallisena ydinasevaltiona. Valtio on säilyttänyt asemansa kansainvälisenä kummajaisena näihin päiviin asti, mutta etenkin 2010-luvun tutkimuksessa on kiinnitetty laajemmin huomioita maata koskevaan kielteiseen uutisointiin. Totalitääriin maa esitetään usein nälänhädän, toiseuden ja kriisin kehyksien kautta. Suomalaisen tiedotusvälineiden uutisoinnissa käytetyt kehykset ovat luultavasti erilaisia verrattuna Etelä-Korean mediatuotantoon. Asiaan vaikuttanee Suomen suuri etäisyys Korean niemimaahan. Suomalaisissa uutisvälineissä näytävät korostuvan Pohjois-Korean kriisit, kun taas Etelä-Korean lehdistö raportoi enemmän sulkeutuneen naapurimaansa ulkopoliitikasta ja esittää valtiota jopa toverillisten kehyksien kautta (Choi, 2018).

Mediatoimijat heijastelevat uutistuotannossaan vallitsevia poliittisia ja sosiaalisia rakenteita. Yhteiskunnalliset arvot ovat siis mukana myös ulkomaanuutisoinnin kehystämässä. Etelä-Korean uutisointi pohjoisesta naapuristaan voidaan käsittää ulkomaajournalismin piiriin Pohjois-Korean sulkeutuneen luonteen vuoksi. Myös vallitseva poliittinen tilanne kahden Korean välillä ja maiden maantieteellisesti pieni välimatka vaikuttaa myös Etelä-Korean uutisointiin.

Akateemikko Jingbong Choi (2018) tarkasteli tutkimuksessaan eteläkorealaisten *Chosun Ilbo* ja *Hankyoreh Sinmon* -sanomalehtien Pohjois-Koreaa koskevaa uutisointia vuosien 2001–2002 ajalta. Tutkimuksen tulokset osoittivat lehtien uutisoivan naapurimaastaan pääosin kielteisten kehyksien kautta, mutta Pohjois-Koreasta ja sen kansalaisista rakennettiin kuvaa myös ”veljinä” ja ”saman maan kansana”. Sanomalehdet uutisoivat Pohjois-Korean tapahtumista myönteisten kehyksien kautta silloin, kun Yhdysvaltojen media käytti kielteisempää esitystapaa sulkeutuneesta valtiosta.

Turo Uskali (2007) on omassa työssään tutkinut kriisien ja kielteisten muutosten korostumista ulkomaanuutisoinnissa. Hänen mukaansa maan kaukainen maantieteellinen sijainti vaikuttaa siihen, kuinka paljon negatiivisia uutisaiheita ylittää kotitoimituksen uutiskynnyksen. Myös Olli Lehtonen (2012) on tutkinut pro gradu –tutkielmassaan Pohjois-Koreasta rakennettua todellisuutta Helsingin Sanomissa maan entisen johtajan Kim Jong Ilin kuoleman aikaan.

Lehtosen tutkimuksen tuloksena aineistosta muodostettiin sulkeutuneisuusdiskurssi, propagandadiskurssi, kuolemadiskurssi, alistamiskurssi ja nälänhätädiskurssi. Lehtosen tutkimissa artikkeleissa Pohjois-Koreaa käsiteltiin eniten sulkeutuneisuusdiskurssin kautta, jossa maata

kuvattiin mystiseksi valtioksi. Tutkimuksen keskeisin havainto liittyi pitkälti siihen, että Helsingin Sanomissa pohjoiskorealaisten ja maan valtiojohdon välille luotiin vastakkainasettelua. Lehtosen mukaan sulkeutuneisuusdiskurssi ja kuolemadiskurssi kuvasivat artikkeleissa maan hallitusta, kun taas kansalaisia esitettiin propaganda- ja alistumisdiskurssin kautta. Lehtosen saamat tulokset ovat toisaalta odotettavissa, koska myös Kim Jong Iin kuolema oli suuri mediatapahtuma, joka osaltaan ohjasi sekä kansainväliseen että kotimaiseen ulkomaanuutisointiin rakentuvia kehyksiä.

Myös Sanna Vähäahon (2016) opinnäytetyö käsitteli Helsingin Sanomien Pohjois-Koreaa koskevaa ulkomaanuutisointia. Tutkimuksessa vertailukohtana käytettiin aineistona Ilta-Sanomien artikkelitarjontaa. Lopputyön tuloksissa korostuvat vankidiskurssi, eriarvoisuuden ja kurjuuden diskurssi, uhkadiskurssi, vallankäyttödiskurssi ja sulkeutuneisuusdiskurssi. Sekä Lehtosen että Vähäahon tutkielmissa hyödynnettiin diskurssianalyysiä.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan minkälaisin kehyksin Yle rakentaa Pohjois-Korean todellisuuskuvaa. Mitä kehyksiä mediatoimija tarjoaa, mitä seikkoja painotetaan ja mitä jätetään ulkopuolelle? Mediakehykset ovat sitkeitä kognition, tulkinnan ja esittämisen malleja, jotka organisoivat rutiininomaisesti maailmankuvaamme (Horsti, 2005. 52–53). Ympäröivä todellisuus rakentuu asioista, jotka eivät tapahdu kuitenkaan tässä ja nyt: Jokapäiväinen elämä rakentuu läheisyyden ja etäisyyden eri asteista. Lähimpänä meitä ovat loogisesti arkielämän vyöhyke, johon kuuluvat kotimaassa ja Euroopassa vaikuttavat mediatapahtumat ja ilmiöt. Suomalaisena voi olla vaikea ymmärtää, mikä kaukaisessa Pohjois-Korean yhteiskunnassa on totta.

Pohjois-Korea on pyrkinyt peittämään todellisuuttaan kaikin keinoin. Maan valtaeliitin vaikutusvalta ulottuu koskemaan median toimintaa niin tiukasti, ettei hallinnon kansalaisille tai ulkomaailmalle välittämiä tekstejä voitaisi lukea uutiseksi vaan oikeastaan valtion tiedotukseksi. Näin ollen Pohjois-Korean harjoittaman viestintä voidaan jakaa kahteen osaan: 1) kansan saamaan sisäiseen informaatioon ja 2) ulkomaiden saamaan tiedotukseen.

Pohjois-Korean tapauksessa moni erehtyy luulemaan, että maa jakaa läntiselle maailmalle samanlaista viestintää kuin kansalaisilleen. Valtion sisäistä propagandaa tutkineen Bryan Myersin (2010) mukaan Pohjois-Koreassa vallitseva todellisuus on usein länsimaisten observojien välittämää, jotka sekoittavat maan ulkomaille suunnatun uutisoinnin ja kansan saaman tiedotuksen keskenään. Kansalaisille oman maan ja ulkomaailman tapahtumista rakennetut tiedotteet perustuvat valtaeliitin suoltamiin opetukseen johtajista ja heidän urotöistään. Pohjois-Korea esitetään maan asukkaille

amerikkalaisauktoriteetteja uhkailevana voitokkaana valtiona, joka rikkoo globaaleja sopimuksia Pohjois-Korean kansallisen edun vuoksi rangaistuksista piittaamatta. Ulospäin Pohjois-Korea on taas viime vuosien ajan esiintynyt kansainvälisen yhteisön¹ väärinymmärrettynä maana, joka on valmis hakemaan rauhanomaista ratkaisua. (Myers, 2010. 17–18) Tähän linjaukseen on kuitenkin tullut ajoittaisia säröjä Yhdysvaltojen ja sulkeutuneen maan johtajien uhkaillessa kilpaa toisiaan ydinasekriisin kiristyessä vuosina 2017–2018.

Suljetussa maassa kaksi kertaa vierailleen ulkomaajournalisti Mika Mäkeläisen (2019) mukaan Kim Jong-unin hallintokaudella Pohjois-Koreassa on kuitenkin tapahtunut yhteiskunnallisia muutoksia. Tästä kertoo muun muassa länsimäisten mediatoimijoiden päästäminen maahan. Vuonna 2016 uutistoimisto AFP tiedotti perustavansa oman toimituksensa pääkaupunki Pyongyangiin. Myös toinen yhdysvaltalainen mediatoimija Associated Press (AP), Kiina, Venäjä ja Japani omaavat omat uutistoimituksensa Pohjois-Korean rajojen sisällä. (Mashable, 2016)

Mäkeläisen (2019) mukaan pohjoiskorealaiset ovat tietoisempia ympäröivästä maailmasta kuin länsimainen yhteisö tietääkään. Hänen mukaansa eteläkorealaisella viihteellä pakatut muistitikut ovat suosittua salakuljetustavaraa, jota kuljetaan Kiinan rajan yli aina kun korruptoituneen vartijan katse suuntautuu harkitusti muualle. Yhteen muistitikkuun voi pakata esimerkiksi koko koreankielisen Wikipedian ja valtion tarkastuksen yllättäessä se on helppo piilottaa. Tiedonkulun vapautuminen on suuri riski Pohjois-Koreaa hallitsevalle eliitille, mutta silti maan avautumisesta on vielä vasta pieniä merkkejä.

Koska Pohjois-Korea varjelee edelleen maan sisäistä elämää sissimäisin ottein, suurin osa Pohjois-Korean tiedotuspalvelun välittämää uutisointia ei oteta länsimaisessa yhteisössä vakavasti. Jopa maan entisen johtajan Kim Jong-ilin kerrotaan sanoneen, että ”Meidän on verhouduttava tiheään sumuun, jotta vihollisemme eivät opi tietämään meistä mitään” (Mäkeläinen, 2019. 11). Näin ollen maata koskettavien suurten mediatapahtumien yhteydessä kotimainen media hakee tiedot yleensä ulkomaisilta uutistoimistoilta. Niin kuin aiemmin olen tässä tutkimuksessa todennut, Pohjois-Koreaa käsittelevässä uutisoinnin oikean ja väärän tiedon rajaveto on hankala. Näin ollen kansakunnasta kertovan uutisoinnin totuudenmukaisuuden tarkastelussa kannattaa tarkkailla uutisen lähteitä ja niiden kirjavuutta (ks. kappale 2.3.1).

¹ Kansainvälinen yhteisö -termillä viittaa tässä tutkimuksessa niihin läntisiin maihin, jotka toimivat ulkopoliitikassa globaalien yhteisöjen tavoin. Kansainvälisellä yhteisöllä tarkoitan esimerkiksi Eurooppaa, Yhdysvaltoja sekä Etelä-Koreaa ja Japania.

Vuoden 2014 maaliskuussa useat kansainväliset tiedotusvälineet uutisoivat, että Pohjois-Koreassa naisille ja miehille olisi sallittua vain yksi johtajan Kim Jong-unin valitsema hiustyyli. Sama uutinen julkaistiin myös *Helsingin Sanomissa*. Tieto kuitenkin oikaistiin, kun uutisen lähteeksi huomattiin Yhdysvaltojen sponsoroima *Radio Free Asia*. Edellisenä vuonna useat uutistoimijat uutisoivat vuorostaan Kim Jong-unin entisestä tyttöystävän Hyon Song Wolin teloituksesta. Uutisen lähteenä sovellettiin eteläkorealaista sanomalehteä *Chosun Ilboa*. Pohjois-Korea teki omanlaisensa vastineen vuosi myöhemmin näyttämällä aiemmin teloitetuksi julkistetun entisen tyttöystävän esiintyvän televisiossa maan ainoassa rock-henkisessä musiikkikokoonpanossa. (Skolar, 2015)

Pohjois-Koreasta saadun tiedon puuttuminen voi olla yksi syy siihen, miksi osa tuntematonta kansakuntaa esittävistä kehyksistä on kietoutunut jonkin mystisen ja tuntemattoman, ”toisen”, esittämisen ympärille. Niin kuin aiemmin on kuvattu, maan kaukainen maantieteellinen sijainti korostaa kielteisiä muutoksia sekä eroja ja niiden osoittamista: Kun tuntematon kansakunta esitetään toiseuden ja vastakkainasettelujen kautta, ne liikuttavat lukijan pelkoja ja asenteita (Hall, 2002. 140–143). Seuraavassa luvussa tarkastelen Pohjois-Korean kansakuntaan kohdistuvaa toiseuttamista Stuart Hallin (1993;1999) ajatusten inspiroimana.

3.1 Sulkeutunut valtio lännen kummallisena toisena

Korean sota (1950–1953) jakoi niemimaan Neuvostoliiton tukemaan Pohjois-Koreaan sekä Yhdysvaltojen kannattelemaan Etelä-Koreaan. Tämän järjestelyn seurauksena muodostuneet kaksi valtiota eivät koskaan ole kirjoittaneet rauhansopimusta, vaan päättyivät aselepoon. Etelän ja pohjoisen välillä on sodan jälkeen ollut jatkuvasti kahnauksia. Vuonna 2017 kiristyneen ydinasekriisin jälkeen tilanne päättyi yllättävään Koreoiden väliseen huippukokoukseen keväällä 2018, jolloin Etelä-Korean presidentti Moon Jae-in ja Kim tapasivat. Niin kuin aiemmin on todettu, tässä tutkimuksessa tarkastellaan Yleisradion Pohjois-Koreaa koskevaa uutisointia Kim Jong unin ja Donald Trumpin huippukokouksen ajalta kesäkuussa 2018.

Sulkeutuneesta valtiosta esitetyt kehykset ovat vuosikymmenien saatosta muuttuneet yhä peilaavimmiksi: Kaikkia erilaisuuden määrittäjiä yhdistääkin yleensä käsitys siitä, että on olemassa ”meikäläisiä” ja ”epämeikäläisiä”: He eivät kuulu ”meihin”, vaan nämä eroa syventävät kategorisoinnit rakentuvat vastakohtana ”meikäläisyydelle” (ks. Horsti, 2005). Maailman ilmiöiden luokittelu helpottaa toki valtavan tietomäärän lajittelua ja käsittelyä. Subjektiiivisen havaintoni

mukaan kotimaisessa Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa toistuvat laajalti yksinkertaistavat stereotyypit. Ne taas pelkistävät ja jähmettävät kansakunnan piirteet helposti luokiteltaviksi.

Toimittajat määrittelevät Pohjois-Koreaa kutsumalla sitä uutisjutuissa usein ydinasevaltioksi tai yksinkertaisesti uhaksi. Osin mediatoimittajat toimivat näin rutiininomaisesti, koska stereotyyppisten metaforien käyttäminen helpottaa ilmiön jäsentämistä lukijoiden mieleen. Stereotyyppisiä ei ole syytä siis nähdä pelkistävänä negatiivisina komponentteina: Toisaalta ne ovat välttämätön työkalu järjestellä ympäröivää maailmaa, mutta monissa tapauksissa ne ovat kohdettaan halventavia ja tämän piirteitä yksinkertaistavia. Koska ihmisryhmien ja ilmiöiden kategorisointi on osa todellisuuttamme, erojen piirtäminen on välttämätöntä kielen ja kulttuurin merkitysten jatkuvalla tuotannolla. (Raittila, 2004. 18–20)

Pentti Raittilaa mukailen (2004, 20–24) toiseuden voi jakaa kolmeen eri näkökulmaan. Vierasta ja siitä kumpuavaa toiseutta voidaan tarkastella:

- 1) *Muukalaisena*: Toiseudella voidaan tarkoittaa jotain tavoiltaan erilaista kansakuntaa tai ihmisryhmää, jolloin tarkastelussa korostuvat kulttuuriset eroavaisuudet ja niiden osoittaminen. Toinen voidaan käsittää esimerkiksi vääräuskoiseksi, mikä syventää kuilua *minän* ja *toisen* välille. (Raittila, 2004. 20) Toiseuden näkemisen muukalaisuuden näkökulmasta perustuu oletukseen siitä, että tämä kummallinen vieras ei ole kaukana eikä lähellä: He eivät ole yhteisön jäseniä tai ystäviä, mutta eivät vihollisiakaan. Vieraalla toisella ei ole suhteita siis kehenkään yhteisön jäseneseen, mutta erojen luokittelun tarpeemme pakottaa meidät noteeraamaan hänen olemassaolonsa. Näin ollen muukalaisen olemassaolo rikkoo yhteisön normaalijärjestystä, vaikka vieras ei ole edes paikalla. (Bauman, 1997. 70–75)
- 2) *Rasistisena representaationa*: Toiseutta on esitetty vuosisatojen ajan biologisten, fyysisten ja kulttuurillisten ominaisuuksien ja tuntomerkkien perusteella. Näin menettelemällä on muodostettu rotukategorioita, jotka asettavat ihmisryhmät erilaisiin asemiin. Rasismiin kyttyvät myös yksinkertaistavat stereotyypit, kuten pohjoiskorealaisten käsittely pelkistävänä aivopestynä kansana tai mustien ihmisten ainainen esittäminen elokuvien konna ja gangstereina.

- 3) *Uhkana*: Pohjois-Korea on nähty erityisesti 2010-luvun ajan länsimaista maailmaa uhkaavana valtiona. Kansakuntana Pohjois-Koreaa käsitellään suomalaisessa uutisoinnissa usein kapean valtaeliitin näkökulmasta, jättäen kansalaiset toissijaisiksi toimijoiksi. Sulkeutunut valtio on kansakuntana ulkopuolinen, mutta uhkaava vieras. Tässä kohtaa voitaisiin mainita myös läntisen maailman orientalistiset representaatiot arabimaista, jotka liittyvät yleensä vaaralliseen kummajaisuuteen. Usein tällaiset toiset ovat tuntemattomia, mutta samaan aikaan saavutettamattomissa olevia kiehtovia vieraita. Tällöin me peilaamme itseämme toiseen: Meidän täytyy tietää ensin keitä me emme ole tietääksemme keitä me olemme (ks. Hall 1992).

Toiseus voidaan käsittää omaa asemaa uhkaavaksi median tarjoamien representaatioiden perusteella: Suomessa maahanmuuttajien toiseus muodostuu sosiaalisen ja taloudellisten vaaratekijöiden kautta, joita ovat esimerkiksi pelot rikollisuuden kasvusta ja työpaikkojen vähenemisestä (ks. Horsti, 2005). Raittilan (2004) ajatuksiin nojautuen taas Pohjois-Koreaan kansakuntana kohdistuvat toiseuttavat kehystykset perustuvat juuri ulkopoliittiseen uhkaan ja kansainväliseen kriisiin: Maa on määritelty ydinasevaltioksi, joka voi aloittaa sodan länsimaista yhteisöä vastaan milloin tahansa.

Raittilan (2004, 24) mukaan etnisyyteen perustuvat uhkakuvat kumpuavat useimmiten valtioiden välisistä suhteista: Pohjois-Korean tapauksessa maasta saatavan informaation vähäisyys vaikuttaa siihen, että propaganda ja disinformaatio sävyttävät median tapaan kehystää sitä koskevia asioita. Kansakuntien ja ihmisryhmien kategorisointia on kansainvälisessä politiikassa tehty *viholliskuvien* avustuksella: Toisen määrittelyminen uhkaavaksi vastustajaksi pohjautuu dualistiseen ajattelutapaan, jossa ajattelutavat ja siitä kumpuava toiminta jaetaan karskisti oikeaan ja väärään, hyvään sekä pahaan. (Emt., 2004. 25) Tällaista kehystyslogiikkaa on hyödynnetty Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa kuluneen vuosikymmenen aikana aktiivisesti: Siitä on kasvanut ajan saatossa maailmanpolitiikan mystinen kummajainen, jonka tekemisiä kansainvälinen, mutta myös kotimainen ulkomaan uutisointi kummastelee.

Ei oikeastaan ole syytä olettaa suomalaisten toimittajien nimenomaan tähtäävän sulkeutunutta maata koskevaan kielteisiin eroja ja muutoksia korostavien juttujen kirjoittamiseen. Ulkopoliittisia juttuja tehdessään toimittaja harvoin ehtii ajattelemaan, että uutinen vahvistaisi jotain tiettyä kehysmallia. Toimittajat eivät välttämättä ajattele tekstiään kaikista näkökulmista, jolloin kehukset syntyvät kuin itsestään tiedostamattomien, mutta rutiiniksi muodostuneiden tapojen seurauksena.

On myös muistettava, että mediatoimijat mukailevat työssään vallitsevia kulttuurisia näkemyksiä. Tällöin Pohjois-Koreasta esitetään valtamediassa yleensä sellaisia kehystyslinjoja, jotka mukailevat yleisesti hyväksytyjä arvoja ja asenteita. Kun toimittaja asettaa uutisjutun luoman julkisuuden areenalla poliitikoita, valtaapitäviä ja hallinnon virkamiehiä, hän joutuu noudattamaan tiettyjä sääntöjä. Tietenkään yleisesti hyväksytyt normit ja arvot eivät sovi yksin kaikkien toimijoiden kanssa, jolloin toimittajat joutuvat taiteilemaan erilaisten kehyslinjojen rajalla. Nämä kompromissit kuitenkin yleensä onnistuvat. Todisteena tästä on, että vain harvat mediatoimijat että haastateltavat kieltäytyvät asettumasta journalistisesti luotuun julkisuusyhteyteen. (Luostarinen, 1994. 33)

Osa Pohjois-Koreaa koskevasta uutisoinnista on kuitenkin eroja korostavaa, olivat toimittajat siitä tietoisia tai eivät. Yhtenä syynä voi olla yllä selostettu tukeutuminen vallitsevaan tapaan kehystää maata, mutta toiseksi motiiviksi esitän Hallin (ks. Hall, 1992) kuvaileman ajatuksen vieraan näkemisestä mystisenä ja näin ollen kansallista järjestystä uhkaavana. Pohjois-Korean esittäminen yksinkertaistavien metaforien ja kuvailujen valossa liittyy yksinkertaisesti puolustuksellisiin syihin: Toisen yksinkertaistaminen tai mystifioiminen perustuu niiden vaikeiden asioiden peittämiseen, joita emme voi ymmärtää. Haluamme yleensä luokitella ymmärryksemme ulkopuolella olevat asiat, jotta turvaisimme meidän asemamme täällä ja sen takaamiseen, että he pysyvät siellä. (Raittila, 2004. 19)

Oman tutkimuksellisen näkemykseni mukaan Pohjois-Korean toiseus rakentuu uutisteksteissä sitä ja länsimaata koskeviin eroihin. Kansakunnan todellisuutta voidaan uutisoinnissa esittää esimerkiksi termein ”ei-läntinen” ja ”kehittymätön”, kun taas läntinen maailma on käsitteenä rinnastettu vuosikymmenten ajan vastaamaan modernia. Termiin on liitetty monenlaisia ajatuksia, mutta sillä ei enää viitata vain Eurooppaan: Nykyaikana Aasian suurvallat, kuten Etelä-Korea ja Japani, ovat läntiseen ajatusmalliin kuuluvia valtioita. Kun toimittaja rinnastaa Pohjois-Korean ja muun läntisen maailman uutistekstissä, tulee hän samalla käyttäneeksi *läntisen maailman ideologiaa*. Hall (1992) näkee termin ajatusmallina, joka 1) mahdollistaa ihmisryhmien ja valtioiden kategorisoinnin 2) se esittää kielessä kuvan siitä, miltä jotkin ihmisryhmät, valtiot ja kulttuurit näyttävät 3) se tarjoaa erilaisia vertailun malleja sekä 4) kriteerejä vertailusta syntyvien arvioiden toteuttamiseen. (Hall, 1992. 276–277)

Tutkimuksessa käsitän ideologian merkitysjärjestelmäksi, jota erinäiset kehykset sitovat. Kehykset jäsentävät tapoja nähdä todellisuudesta erilaisia kulmia ja näin ollen myös sitovat paikalleen joitain hallitsevia näkemyksiä siitä. Pro gradu -työssäni näen toiseuttamisen yhtenä kehystyksen tapana:

Läntisen maailman rinnastaminen Pohjois-Koreaan voitaisiin siis nähdä yhtenä tapana kehystää Pohjois-Koreaa toiseuttamisen kautta. Aineistossa, eli Ylen verkkojutuissa, Pohjois-Koreaa koskeva kehystäminen kohdistuu nimenomaan siihen kansakuntana, vaikka sen kansalaiset esitetään uutisissa yleensä aina hallinnon näkökulmasta. Kehysten rakentuminen toiseuden kautta esittää myös kysymyksen poissaolosta: Tutkijan on tarkasteltava, mikä aineistossa on näkymätöntä. Entä ne toimijat, kuten pohjoiskorealaiset, joilla ei ole sisältöä miltei lainkaan? Tähän näkökulmaan palaan tarkemmin aineiston analyysiosiossa.

Journalismille Pohjois-Korean kriisi, kuten sodat ja konfliktit muutenkin, ovat suuri haaste. Näkökulmat ja määritelmät maasta vaihtelevat, ja erilaiset konfliktiin osallistuneet tahot pyrkivät nostamaan omat merkityksensä etusijalle. (Kangas, Ojala & Pantti, 2015. 188) Informaation luotettavuuden arviointi on hankalaa, etenkin kun pääsy sulkeutuneeseen maahan on niin rajattua. Niin kuin ylempänä olen linjannut, journalismi voitaisiin nähdä julkisena areenana, jossa kehyksistä ja niiden välittämistä merkityksistä käydään alinomaa kamppailua.

Valta asioiden määrittelyyn ei ole maailmassa tasapuolinen: Esimerkiksi Pohjois-Korealla ei ole käytännössä valtaa vaikuttaa siihen, miten heidät kansainvälisessä mediassa määritellään. Kehyksistä kamppaillaan erityisesti suurien ja yllättävien mediatapahtumien yhteydessä, kun erilaiset tahot taistelevat siitä, kuka saa määrittellä tapahtuneen ensin. On oletettavaa, että Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välisessä huippukokouksessa saattoi syntyä uudenlaisia kehyksiä, jotka määrittelivät Pohjois-Korean todellisuutta kirjavimmin kuin koskaan ennen. Historialliseksi määrittelyn tapaamisen aikana toimittajien oli varmasti hankalaa päättää tarinan roistoa ja sankaria, jolloin oletettavasti myös kertomuslinjat mediatapahtumasta vaihtelivat. Seuraavassa alaluvussa avaen tarkemmin huippukokouksen roolia Pohjois-Koreasta esitettyjen kehyksien määrittelijänä.

3.2 Huippukokous mediatapahtumana

Mediatapahtuman käsitteenä kehittäneen Daniel Dayan ja Elihu Katz (1992) määrittelevät termin erityisesti television lajityypiksi, mutta tutkijana koen, että sitä voidaan soveltaa myös uutistekstien esittämien suurten koitoksien analysoimiseen. Mediatapahtuma on eräänlainen lavennus Guy Debordin kehittämästä mediaspektaakkelistä: Debord viittaa termillä media- ja kulutusyhteiskuntaan, joka rakentuu vallalla olevien tiedotusvälineiden tuottamista sisällöistä ja niiden vaikutuksesta, mutta myös esimerkiksi kapitalistisen yhteiskunnan tuotteista. Tässä tutkimuksessa nojaan enemmän Dayanin ja Katzin mediatapahtumaan.

Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean kesäkuinen huippukokous vuonna 2018 on oiva esimerkki rituaalisesta ja ennalta käsikirjoitetusta mediatapahtumasta: Tapaamista katsoi miltei ”koko maailma”, siihen sisältyi suuresti ennako-odotuksia ja näin ollen myös kansallisesti yhtenäistäviä merkityksiä. (Sumiala, 2009. 74–75) Valtioiden tapaaminen merkitsi maailman laajuista askelta kohti pysyvämpää rauhaa ja näin ollen yhdisti aiheesta lukevia ihmisiä kansallisuudesta riippumatta. Mediatapahtumat herättävät ja määrittelevät jo itsessään kehyksiä. Ne ovat journalismin juhlaa, joka nostaa valokeilaan tapahtuman tiettyjä piirteitä ja syrjii niistä toisia.

Pohjois-Korean johtajan Kim Jong-unin ja presidentti Donald Trumpin parinkymmenen sekunnin kättely kesäkuuisessa Singaporessa vuonna 2018 on jo historiallisuudessaan merkittävä mediarepresentaatio. Kotimaiset ulkomaauutiset korostivat johtajien suosiolisia sanoja ja kertoivat Kimin luonnehtineen tapahtumaa ”scifi-elokuvamaiseksi”. Kuitenkin moni uutisjuttu päättyi kuvailemaan Kimin hirmuhallintoa, kuten muun muassa tämän teloittamien ihmisten määriä. Ylen Yhdysvaltojen kirjeenvaihtaja kuitenkin (12.6.2018) kuvaili tapaamispäivänä huippukokousta ”lupaavaksi”, mutta ”ennakkoluulojen voittaminen voi olla käytännössä hankalampaa kuin puheissa.”

Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean välit ovat Korean niemimaan jakautumisen jälkeen olleet hyytävän kylmät, mutta yleinen käsitys sulkeutuneen maan uppiniskaisuudesta tavata vihollisensa kanssa ei päde kaikkiin hetkiin. Pohjois-Korea on esimerkiksi esittänyt useita kutsuja Yhdysvaltojen johdolle tapaamisen järjestämiseksi, mutta vasta presidentti Trump vastasi Pohjois-Korean kutsuun välien lämmittämiseksi. Muun muassa Yhdysvaltojen entinen presidentti Bill Clinton pohti maan johtajan tapaamista 2000-luvun alussa, mutta päätyi kutsun hylkäämiseen vedoton vallitseviin ulkopoliittisiin seikkoihin (CNN, 2018).

Kimin ja Trumpin Twitter-kiistojen ja kiristyneen ydinasekriisin valossa maiden välinen tapaaminen kesällä 2018 vaikutti epätodennäköiseltä. Trump ehti perua huippukokouksen järjestelyt jo kertaalleen toukokuussa 2018 kolmisen viikkoa ennen suunniteltua tapaamista. Ylen (24.5.2019a) mukaan perumisen viimeisenä niittinä olivat Pohjois-Korean tuomitsevat sanat varapresidentti Mike Pencen lausuntoja kohtaan. Lehden mukaan Kimin johto oli ”kutsunut Pencen kommentteja tyhmiksi” (Yle 24.5.2019b). Yhtäkkiä kesäkuun ensimmäisenä päivänä Trump ilmoitti tapaamisen sittenkin järjestyvän ja tapaamansa Pohjois-Korean johtajan huippukokouksessa Singaporessa aiemman suunnitelman mukaan. Huippukokousta edeltäneet dramaattiset käänteet vaikuttivat myös

yleisön odotusten nousuun: Mediatapahtumassa Pohjois-Korea näyttäytyi suurimmalle osalle maailmaa ensimmäistä kertaa yhteistyöhön kykenevänä valtiona Korean sodan jälkeen.

Mediatapahtumien rungon voi jakaa kolmeen kerronalliseen ulottuvuuteen: 1) mittelöön (*contest*), 2) valloitukseen (*conquest*) ja 3) kruunajaisiin (*coronation*). Nämä kertomuslinjat määrittelevät, miten tarina mediatapahtumasta esitetään. (Dayan & Katz, 1992. 25) Esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton taistelu avaruuden herruudesta kuvattiin mediassa usein mittelönä, kunnes Yhdysvallat kirjaimellisesti *valloitti* - ainakin amerikkalaisten tiedotusvälineiden mukaan - kuun ensimmäisenä. Kruunajaisien kertomustyyppiin valahtavat taas esimerkiksi kuninkaallisten häät ja hautajaiset sekä isot urheilujuhlat. Toisin kuin muut kertomustyyppit, kruunajaiset perustuvat pelkään seremoniallisuuteen ja kansallisen yhteyden tunteeseen.

Joskus dramaattisimmat mediatapahtumat saattavat edetä yhtä kronologisesti kuin satukirjoissa: Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välinen huippukokous voitaisiin siis nähdä kaikkien kolmen kerrontamuodon kietoutumana. Ensin mediatoimijat uutisoivat maiden välisestä Twitter-sodista ja ydinaseuhasta ikään kuin kilpailuasetelmasta. Näkökulma vaihtui valloitusaspektiin, kun media uutisoi Trumpin odottamattomasta onnistumisesta saada Pohjois-Korean johtajan Singaporen huippukokoukseen. Itse kruunajaiset toteutuvat lopulta maiden välisessä tapaamisessa, jonka rituaalimaisuus oli nähtävissä niin uutisteksteissä kuin kuvallisissa representaatioissakin. Seremoniallisuuden saattoi miltei aistia, kun toimittajat kirjoittivat Kimin ja Trumpin sädehtivistä hymyistä, ystävällisistä eleistä ja ”historiallisesta tapahtumasta”. Huippukokous esitti lehdistölle myös haasteen: Kun suuren yleisön seuraamassa mediatapahtumassa esiintyi kaksi kielteistä huomiota herättänyttä poliittista johtajaa, toimittajat eivät osanneet valita tarinan roistoa ja sankaria. Kun mediakoneisto on hämmentynyt, myös kehykset ovat kirjavampia.

Huippukokouksen tavoin muut suuret mediatapahtumat määrittelevät, miten muistamme jonkin ilmiön jälkeenpäin. Vuoden 2018 Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen huippukokous muistetaan symbolisena käänteenä parempaan, kun taas maiden tuorein tapaaminen Vietnamissa helmikuussa 2019 jäi kansalliseksi pettymykseksi.

Media ja valtaapitävät eivät kamppaile vain kehyksistä mediatapahtumien yhteydessä, vaan myös siitä, kuka ehtii saada näkökulmansa julki ensimmäisenä. Mediatapahtumaa voitaisiin laajentaa myös avaintapahtuman käsitteeksi. Avaintapahtumiksi on määritelty yleensä yllättävät kriisit ja katastrofit (Brosius & Eps, 1995), joiden jälkeen niitä koskettaneista asioista uutisoidaan aiempaa enemmän.

Mediatapahtumat ovat luonteeltaan avaintapahtumaa seremonialisempia ja käsikirjoitetumpia, mutta ne molemmat määrittelevät suuresti sitä, millä tavoin tapahtuneen keskiössä olevista ilmiöistä kerrotaan. Journalismi kytkee asioita aiempaan kontekstiin, ja aiempi uutisointi lisää aiheen uutisarvoa. Laajennankin tässä tutkimuksessa Horstin (2005, 57) tavoin mediatapahtuman ja avaintapahtuman samaan käsitteentään. Seuraavaksi avaan tarkemmin tutkimusongelmaa ja sen tarkastelussa hyödynnettäviä metodologisia lähtökohtia.

4 AINEISTO JA MENETELMÄ

Tutkielmassani nojauduin kriittiseen kulttuuritutkimukseen sekä konstruktionistiseen tutkimussuuntaukseen. Epistemologiset taustaoletukseni viittasivat siis siihen, että tarkastelin aineistossani olevia mediatekstejä vain yhdenlaisina kertomuslinjoina todellisuudesta. Analysoin tutkielmassani Yleisradion Pohjois-Koreaa koskevaa uutisointia ja siitä nousevia kehyksiä Pohjois-Korean johtajan Kim Jong unin ja Yhdysvaltojen presidentin Donald Trumpin tapaamisen aikaan. Työssäni olen aiemmin avannut Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välistä huippukokousta mediatapahtuman näkökulmasta ja käsitellyt Pohjois-Korean roolia kansainvälisenä kummajaisena.

Kuten ylempänä olen todennut, toimittajat omaavat valtaa sekä vastuuta ihmisten todellisuuskuvien muodostamisessa. Koska media on merkitsemisen politiikan päämies, on tärkeää tarkastella sen tapoja kuvata maailmamme ilmiöitä ja siihen kuuluvia kansakuntia. Näin ollen Ylen kehykset Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa on mielestäni erittäin perusteltu tutkimusaihe.

Tapaustutkimukseni metodina hyödynsin alun perin Erving Goffmanin kehittämää kehysanalyysia sekä Peter Bergerin ja Thomas Luckmannin kehittämää sosiaalisen konstruktionismin teoriaa. Tämän tutkielman tekemisessä nojauduin niin journalistiikan ja viestinnän tutkimuksiin, mutta myös muiden alojen akateemisiin lopputöihin.

Seuraavassa osiossa avaan tarkemmin pro gradu -työni tutkimusongelmaa ja tarkastelen kehyksiä todellisuuden rakennuspalikoina ja perehdyn tarkemmin aineistoni luonteeseen. Tutkielmaan kerättiin harkinnanvaraisella otannalla empiirinen otos, joka käsitti Ylen huippukokousta käsittelevät verkkojutut 1.6–17.6.2018 väliseltä aikajaksolta. Huippukokous pidettiin Singaporessa kesäkuun 12. päivä, joten se sijoittui aineistossa ajallisesti keskivaiheeseen. Seuraavassa luvussa kuvailen tutkimusongelman muodostumiseen vaikuttaneita subjektiivisia taustaolettamuksia.

4.1 Tutkimuskysymykset

Kuten aiemmat Pohjois-Koreaa koskevat tutkimukset osoittavat, sekä kansainvälisissä että kotimaisissa mediasisällöissä pohjoiskorealaiset esitetään kärsivinä diktatuurin uhreina, jotka joko tietävät tai eivät tiedä hallintonsa valehtelevan. Tutkielmani päätavoitteena on selvittää, minkälaisen kehyksin Yleisradio kuvaa Pohjois-Koreassa vallitsevaa todellisuutta.

1) Millaisia kehyksiä nousee esiin Yleisradion Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen huippukokousta käsittelevässä uutisoinnissa?

Tutkielmani taustalla vaikuttavat Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean välillä vallitseva ydinasekriisi sekä maan ennennäkemätön avautuminen vuoden 2018 keväällä. Koreoiden sodasta on kulunut vuoteen 2019 mennessä 64 vuotta, ja pohjoisen ja etelän välillä olevan ”Ei kenenkään maaksi” – kutsutun rajan poistaminen voi olla lähempänä kuin koskaan. Sähköisen median aikakaudella globaalit tapahtumat tulevat luoksemme sekunneissa, jolloin median rooli muiden valtioiden todellisuuden rakentajina on vahvistunut. On siis tärkeää tutkia niitä tapoja ja keinoja, joilla rakennetaan kuvaa kansakunnan todellisuudesta.

Tutkimuksessa teksti ja sen tuottajat nähdään itsenäisenä järjestelmänä: Journalismi ei toista asioita sellaisenaan, vaan valitsee kuvailemilleen ilmiöille näkökulmat, puhujat ja lähteet (Valtonen 2004, 214). Kun toimittajat tekevät päätöksiä juttua kirjoittaessaan, he joutuvat usein nojaamaan kulttuurissa yleisesti hyväksytyihin normeihin ja lähteisiin. Tutkijana minun täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että tutkittava aineisto voi sisältää sellaisiakin merkityksiä, joita niiden tuottaja ei ole siihen tarkoituksella sisällyttänyt. Kehyksien etsiminen uutisista pohjautuu miltei aina tutkijan omakohtaiseen analyysiin ja niistä kumpuaviin havaintoihin. Laadullista tutkimusta on pidetty aiemmin varsin subjektiivisena, koska aineiston analyysi perustuu tutkijan omaan arvomaailmaan. Tällöin kehyksien tulkinnassa täytyy muistaa, että niiden havainnointiin vaikuttavat aiemmin koetut sosiaaliset tilanteet ja niiden seuraukset. Omakohtainen kokemukseni Pohjois-Koreasta ja siihen liittyvistä piirteistä vaikuttavat siis varmasti siihen, miten tulkitseen siitä tuotettuja tekstejä.

Tutkimuksen läpinäkyvyyden takaamiseksi ilmoitan jo tässä, että olen tietoinen tulkintaani liittyvistä ennakko-olettamuksista ja pyrin pitämään analyysini puhtaana niistä. Seuraavassa luvussa perehdyn tarkemmin Ylen Pohjois-Koreaa koskevien uutisjuttujen tarjoaman tekstuaalisen aineiston luonteeseen ja sen keräämiseen.

4.2 Tutkimuksen aineisto

Rajasin aineistoni kahden viikon aikavälille 1.6.2018–17.6.2018. Tuona aikana mediahuomio keskittyi suurimmaksi osaksi huippukokoukseen ja sen esivalmisteluihin sekä jälkipuintiin. Sisällytin aineistooni 27 verkkojuttua, joissa mainittiin keskeinen viittaus Pohjois-Korean valtioon.

Keräsin aineiston harkinnanvaraisella otannalla hyödyntäen Ylen digitaalista juttuarkistoa. Poimin *Pohjois-Korea* -hakusanalla etsityistä jutuista joka toisen. Yleensä maankuvatutkimukset ovat keskittyneet suuren laadullisen aineiston määrälliseen analysoimiseen empiirisen sisällönhavainnoinnin rinnalla. Näin ollen suuri tekstimassa haetaan jostain järjestäytyneestä verkkoarkistosta käyttäen tiettyjä hakusanoja, mutta näin kohtuullisesti rajatulla aineistolla en näe sitä mitenkään tavoitteelliseksi. Koska tämä pro gradu -työ on tapaustutkimus, koen sen aineiston kyllin kattavaksi antamaan päteviä tuloksia Pohjois-Korean kehyksistä ajallisesti rajatun mediatapahtuman puitteissa.

Alun perin tutkielman aineiston aikarajaus ulottui vuoden 2017 syksystä kevääseen 2018, mutta totesin verkkojuttujen keruuta aloittaessani, ettei niin suurta aineistoa kannattaisi hyödyntää tämänkaltaiseen tapaustutkimukseen. Analyysia silmällä pitäen oli nimittäin hedelmällisintä rajata aineisto koskemaan tapahtumaa, joka tarjosi ensimmäistä kertaa kansainväliselle medialle mahdollisuutta esittää Pohjois-Korea myös aiemmasta poikkeavien kertomuslinjojen valossa. On muutenkin kohtuullisen järkevää olettaa aineistoa olevan riittävästi, kun tapaukset, eli uutisjutut, eivät tuota enää tutkimuskysymyksen kannalta olennaista tietoa. Laadullisen tutkimuksen aineisto on käytännössä loppumaton, jonka vuoksi huippukokouksen ajankohta palvelee myös työn otosta rajaavana tekijänä (Eskola & Suoranta, 1998. 62).

Rajasin empiirisen analyysin koskemaan verkkouutisten tekstuaalista puolta: Muun muassa Horsti (2005) on todennut sekä kuvan että tekstin analyysin yhdistämisen kohtuullisen vaikeaksi, varsinkin kehysanalyysia hyödynnettäessä. Kehysten erittelyyn liittyy nimittäin monimuotoisen aineiston kanssa työskennellessä haasteita, koska kuvaa ja tekstiä ei voida lukea täysin samoin. Tässä voitaisiin siis todeta, että Ylen uutistekstien kuvien analysointi saattaisi tässä tutkimuksessa jäädä suhteellisen pinnalliseksi tekstin tulkitsemisen rinnalla. On myös huomattava, että erilaiset aineistot tuottavat myös erilaisia tutkimuskysymyksiä. (Horsti, 2005. 72) Näin ollen Ylen uutiskuvien ja niiden tekstuaalisen sisällön havainnoinnin yhdistäminen saattaisi vaatia sellaisia tutkimuksellisia mittasuhteita, johon tämän pro gradu -työn ei ole edes tarkoituksellista yltää.

Hallin (1999) mukaan tekstin merkitys ei kuitenkaan löydy vain siitä itsestään, vaan sen ja kuvan yhteisymmärryksestä. Valitsemalla analyysin kohteeksi verkkojuttujen tekstin en siis väitä, että olisi yhdentekevää, mitä kuvia Ylen Pohjois-Koreaa käsittelevissä uutisissa on käytetty. Juttujen kuvat ovat toki kehyksiä tukevia komponentteja, mutta tämän tutkimuksen puitteissa se ei kuitenkaan laajentaisi myönteisessä tavalla aineiston tuloksia.

Aineistoni rajaus Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen johtajien väliseen huippukokoukseen vuonna 2018 heijastuu tutkimukseni tuloksiin kehyksiä rikastavalla tavalla. Olisin voinut hakea verkkojutut joltain muulta aikavälillä esimerkiksi digitaalisesta lehtipankista käyttämällä muun muassa hakusanoja *Pohjois-Korea* ja *Kim Jong-un*, mutta luultavasti tällä tavalla haettujen uutistekstien kehykset olisivat vain tukeneet jo vallalla olevaa mediahegemoniaa Pohjois-Koreasta vain nälkää näkevänä ja oikukkaana kansakuntana. Rajaamalla tietoisesti tutkimuksen analyysi koskemaan Kimin ja Trumpin tapaamista, saadaan oletettavasti myös monimuotoisempia kehyksiä. Huippukokous tarjosi suurena mediatapahtumana myös medialle mahdollisuuden käsitellä Pohjois-Koreaa ensimmäistä kertaa toisenlaisten kehyksien kautta. Näin ollen tämän tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tapaustutkimuksen keinoin tietoa siitä, onko Pohjois-Korean tekemät myönteiset ulkopoliittiset siirrot vaikuttaneet vallalla olevaan kielteiseen kansakuntaa koskevaan mediahegemoniaan.

Tässä kohtaa lukijan muistin virkistämiseksi on aika kerrata aineistolle esitetyt tutkimukselliset oletukset ja taustoittaa Yleisradion roolia aineiston tekstien tuottajana. Oletan Pohjois-Koreaa käsittelevän uutisoinnin 1) muuttuneen huippukokouksen aikana ja 2) sen pohjautuvan ensisijaisesti toisen käden lähteisiin, kuten amerikkalaisten uutistoimistojen välittämään informaatioon. Näihin oletuksiin lähdän myös etsimään vastausta aineiston analyysiosuudessa, jota valaistaan tutkimukseni seuraavassa pääluvussa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, minkälaisin kehyksin Yle kehystää Pohjois-Koreaa sulkeutuneen maan ja Yhdysvaltojen johtajien välisen huippukokouksen (2018) aikaan. Valitsin kotimaisen Yleisradion tuottamat verkkojutut analyysini kohteeksi, koska sen katselu- ja kuunteluluvut ovat Suomen suurimmat. Näin ollen voidaan myös olettaa, että sen julkaisema ulkomaauutisointi saa myös kohtuullisen paljon innokkaita lukijoita. Vuosien 2017–2019 Ylen Korea-kirjeenvaihdosta ovat ulkomaakirjeenvaihtajan roolissa vastanneet muun muassa Jenny Matikainen ja Mika Hentunen. Vaikka Ylen rahoittamisesta kansan verorahoin on käyty kiivasta keskustelua kuluneella vuosikymmenellä, mediatalo nauttii edelleen suomalaisten luottamusta. Taloustutkimuksen (2017) tutkimuksen mukaan 80 prosenttia vastanneista luottaa Yleen erittäin tai melko paljon. Vuonna 2019 Yle on suomalaisille tärkein politiikan tietolähde (Yle, 2019). Näiden tietojen valossa on siis tärkeää, minkälaisen kuvan maailmasta Yle suurelle suomalaisyleisölleen muodostaa, kun kyseessä on suuri ulkopoliittinen mediatapahtuma.

Ylen verkkojuttujen valikoituminen painetun lehtitekstin sijasta selittyy journalistisen kentän digitalisoitumisella: Kansainvälisiä uutisia seurataan sanomalehden sijasta yhä enemmän oman älypuhelimien tai tietokoneen välityksellä. Ylellä Pohjois-Koreasta saatettiin tuottaa useampia juttuja saman päivän aikana, mikä ei luultavasti toteutuisi sanomalehdessä. Myös aineiston kerääminen ja sen analysointi on mielekkäämpää, kun tekstit sijaitsevat jo ennestään verkossa.

Internetin vallankumouksen ja digitalisaation seurauksena elämme jo puoliksi tulevaisuudessa. Suurten poliittisten tapahtumien lopputulemia analysoidaan jo päiviä etukäteen ja mediatalojen verkkosivut ja sovellukset lupaavat pitää lukijan ajan tasalla kellonajasta riippumatta. Jatkuva verkkojuttujen virta onkin lyhentänyt yleisön ajantajua entisestään (Salovaara-Moring 2004, 187). Verkkouutisten ja uutisjuttujen luonne eroaa toisistaan myös siten, että Pohjois-Koreasta tuotetut verkkoartikkelit eivät ole enää ”seuraavan aamun takan lämmikettä”. Tällä termillä viitataan siihen, että internetissä myös uutiset tallentuvat aiempaa tehokkaammin, eikä niiden herättämiä mielikuvia unohdeta yhtä nopeasti.

Digitalisaation aikakaudella median välittämät uutiskehykset ja representaatiot säilyvät siis pidempään. Sähköisen median aikakaudella kaukaisesta maasta, kuten Pohjois-Koreasta, rakennetaan tietynlaisin kehyksin varustettuja ajallisia ja tilallisia määritelmiä, jotka välittävät suomalaisille todellisuutta Pohjois-Koreasta. Tästä prosessista syntyviä mielikuvia vahvistetaan jo olemassa olevaa yhteiskunnallista järjestystä, jotka sisältävät diskursseja vallasta, traditioista ja yleisesti omaksutuista ajattelutavoista (Salovaara-Moring 2004, 192).

Tutkimuksen metodina hyödynnettävä kehysanalyysi kohdistetaan uutiskuvien sijasta Ylen verkkojuttujen teksteihin. Ihmisen, eli tässä tapauksessa Ylen palveluksessa työskentelevän toimittajan, luomia uutisia on tulkittava suhteuttamalla ne yhteiskunnallisiin yhteyksiinsä ja vallitseviin tapoihin kuvata maailmassa vallitsevaa asiantilaa (Bacon, 2004. 317). Näin ollen mediatekstien tarkastelu tarjoaa perspektiivin myös yhteiskunnallisten muutosten tarkasteluun lähellä ja kaukana. (Kantola, Moring & Väliverronen, 1998. 6)

Risto Kunelius (1996) on esittänyt viisi syytä tutkia journalismia tekstien kautta: 1) Tekstit yhdistävät sekä niiden tuottajia että niiden kuluttajia ja niiden kautta voidaan tutkia yhteiskunnallisesti jaettuina merkityksiä, 2) mediatekstit edustavat arkipäivän kulttuuria, 3) tekstien avulla on mahdollisuus edetä yksittäisistä ilmiöistä teoreettisiin kysymyksiin mediasta, 4) tekstit eivät puhu vain asioista, vaan ne luovat myös yhteyksiä eri toimijoiden välille ja 5) tekstejä analysoimalla voidaan saada myös

vastauksia siihen, miten journalismia voitaisiin jatkossa kirjoittaa ja tulkita toisin. (Kantola, Moring & Väliverronen, 1998. 8)

Tutkimuksessa journalismi nostetaan tärkeään rooliin ihmisten todellisuuskuvien rakentajana: Ymmärtääksemme ilmiöiden luonnetta tai kaukaisen kansakunnan toimintatapoja, me sivistämme itseämme lukemalla uutisia. Kieli on siis väline, jolla teemme asioista enemmän ymmärrettäviä itsellemme ja muille (Väliverronen, 1998. 18). Tutkimuksessa kieltä ei nähdä sosiaalisen todellisuuden heijastajana. Uutistekstit nimittäin muodostavat kehystämällä aina jonkin version asioista (Eskola & Suoranta, 1998. 140). Seuraavassa alaluvussa avaan enemmän tutkimuksen aineiston keruuseen liittyvää prosessia, eli sitä, miten käytännössä koodasin Yleisradion verkkojutut analyysimateriaaliksi.

4.2.1 Ylen verkkojuttujen keruu

Harkinnanvaraisessa otannassa on kyse tutkijan kyvystä rakentaa tutkimukseensa vahva analyysikehikko, joka omalta osaltaan ohjaa aineiston hankintaa ja siihen liittyviä tulkintoja. (Eskola & Suoranta, 1998. 18) Pro gradu -työni tavoite on tuottaa tapaustutkimuksen keinoin uutta informaatiota ennalta määritellystä mediatapahtumasta. Näin ollen Ylen verkkojutuista on rajattu otettavaksi tietty lohko, johon sovelletaan kehysanalyysin tarjoamia havaintomenetelmiä. Jari Eskola ja Juha Suoranta (1998) viittaavatkin kyseisellä aineistonkeruumenetelmällä myös harkinnanvaraiseen näytteeseen, jota ero tilastollisiin otantamenetelmiin tulisi selväksi.

Tapaustutkimuksen pääasiallisena tehtävänä ei ole tuottaa yleispätevää tietoa ympäröivästä maailmasta, eikä sen tarjoamista havainnoista voi näin ollen tehdä yleistäviä havaintoja. Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa Pohjois-Korean todellisuuskuvaa rakentavista kehyksistä suuren mediatapahtuman, eli Yhdysvaltojen ja suljetun maan välisen huippukokouksen aikana. Tarkastelen pro gradu -työni analyysiosuudessa Yleä kehyksiä tuottavana uutiskoneistona, joka turvautuu omiin arvoja ja asenteita koskeviin toimintamalleihinsa.

Ennen Ylen verkkojuttujen manuaalisen keräämisen aloittamista tutustuin aineiston luonteeseen. Asetin aineiston aikarajaukseksi 1.6.2018–17.6.2018, johon valikoituivat ensin kaikki tuona aikana julkaistut Pohjois-Koreaa käsittelevät 59 verkkojuttua. Tämän jälkeen keräsin otoksen harkinnanvaraisella otannalla poimimalla aineistosta joka toisen uutisen. Otoksesta rajattiin jo pois

kryptiset ja lyhyet radio- ja televisiosähkeet. Aineistoon kertyi tämän jälkeen 27 Pohjois-Koreaa käsittelevää verkkojuttua, joista miltei kaikki käsittelivät Kimin ja Trumpin välistä huippukokousta. Otokseen rajautuneet tekstit olivat suurimmaksi osaksi uutisia, joista pisin oli 1008 sanaa ja lyhin taas 115 sanan mittainen.

Harkinnanvaraisen otannan yhteydessä verkkojutut koodattiin aiemmin määrittelemääni analyysikehikkoa mukaillen havaintomatriisiin. Tämän jälkeen mediateksteistä eroteltiin aiemmin määritellyn analyysikehikon mukaisesti muun muassa verkkojuttujen toimijoita, lähteitä ja puhujia. Monien tutkijaluentojen jälkeen verkkojutuissa alkoi näkyä tiettyjen määritelmien ja sanojen toisteisuutta, jonka perusteella pystyttiin muodostamaan hallitsevia kehyksiä. Kehyslinjat eivät siis vain ”nousseet” aineistosta, vaan ne muodostettiin subjektiivisen tutkijahavaintojen ja tutkimuskirjallisuuden vuorovaikutuksessa. Kehykset muodostavat erilaisia näkökulmia samaan aiheeseen ja niissä toistuvat määritelmät rakentavat myös yleisöjen tulkintaa ympäröivästä maailmasta. Seuraavassa osiossa perehdyn tarkemmin kehysten käsitteeseen.

4.3 Kehys todellisuuden rakentajana

Näkökulmani tässä tutkimuksessa pohjautuu kriittiseen tutkimusperinteeseen, jossa sosiaaliset käytännöt - kuten kieli - nähdään sosiaalista maailmaa rakentavina kertomuslinjoina. Ulkomaanuutisointi rakentaa hallitsevasti kuvaa muista kansakunnista ja niiden kulttuureista. Tarkastelen pro gradu -työssäni Pohjois-Koreaa koskevaa ulkomaajournalismia toiseuttamisen näkökulmasta. Kuten aiemmin tässä pro gradu -työssä on todettu, toiseuttavat kehyslinjat rakentuvat vastakohtille ja erojen osoittamiseen. Kaiken kaikkiaan Ylen tuottamia verkkojuttuja Pohjois-Koreasta vuoden 2018 huippukokouksen aikaan tarkastellaan todellisuudesta esitettyinä erilaisina näkökulmina. Journalistisia tekstejä ei siis nähdä ulkopuolisen todellisuuden kuvaajana, vaan sen osana. (Horsti, 2005. 45)

Peter Bergerin ja Thomas Luckmannin (1994) määrittelemä *jokapäiväisen elämän todellisuus* rakentuu jatkuvasti uutisartikkeleiden, kuvallisten representaatioiden ja auditivisten tuotteiden seurauksena. Mediassa ja politiikassa on tuhat tapaa nimetä asioita ja niiden aiheuttajia: Journalismia voitaisiin siis pitää strategiana järjestää julkista keskustelua, jolla on suuret seuraukset ihmisten tekemien tulkintojen muodostumiseen ja tätä kautta sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen (Kurt & Dennis, 2006. 3). Arkielämässä käytetty kieli toimii järjestelmänä, joka välittää ihmisen tarvitsemat objektivoitumat ja järjestää ne mielessämme kokonaisuudeksi (Berger & Luckmann, 32. 1994), jotta

voimme luoda ehjän muistijäljen kokemistamme asioista. Ymmärtääksemme ympärillämme tapahtuvia asioita ja meitä ympäröiviä esineitä, meidän täytyy siis nimetä niitä jatkuvasti.

Kent Kurtin ja Davis Dennesin (2006) mukaan uutisten kehystäminen lisää niiden ymmärtämistä. Vaikuttava journalismi ei siis vain kerro paloja todellisuudesta, vaan myös sen, millä tavoin uutisista tulisi ajatella. Kurtin ja Dennesin ajatuksessa on järkeä, mutta myös yleisöä passivoiva ote: Demokratiaa noudattavissa valtioissa uutiset kyllä kertovat lukijoille, *mitä* ajatella, mutta eivät täysin määrää aiheista tehtyjä tulkintoja suoraan. Tutkimukseni pohjautuu yleisöä aktiivisena toimijana korostavaan ajatusperinteeseen: Kuluneen vuosikymmenen aikana yleisö on muuttunut passiivisesta vastaanottajasta oma-aloitteiseksi tulkitsijaksi, jonka tekemät havainnot ovat nousseet journalistisessa työssä sekä mediatutkimuksessa yhä tärkeämpään rooliin. Kuitenkin voidaan olettaa, että medialla on suurin valta vaikuttaa ihmisten tulkintoihin ympäröivästä maailmasta. Bergerin ja Luckmannin ajatus sosiaalisen todellisuuden rakentumisesta sanojen varaan pohjautuu myös vallan käsitteeseen. Se, kellä on oikeus käyttää sanoja, on myös oikeus vaikuttaa. Sosiaalinen konstruktionismi siis olettaa, että sanojen varaan rakentunut todellisuus ei ole jotain, mikä olisi kaikkien kontrolloitavissa (Kurt & Dennis, 2006. 5).

Yhdysvaltojen entisen presidentin George Bushin huomiota herättänyt puhe 9/11 –iskujen jälkeen on hyvä esimerkki kehyksiin liittyvästä vallasta. Bush nimesi tuolloin Iranin, Irakin ja Pohjois-Korean terrorismia edistäviksi valtioiksi. Hän kuvaili edellä mainittujen maiden muodostaneen toiminnallaan *pahan akselin*. Kehyksiä eivät muodosta siis vain mediakoneistot, vaan myös vallanpitäjät. Bushin luoma kehys terrorismin vastaisesta sodasta nousi pian ilmiöksi, ja se vaikutti mediassa näkymättömänä kehyslinjana vuosia. Kehykset ovat siis ikään kuin sanan ja vallan yhteenkietoutumia, joista tulee helposti myös yleisesti hyväksytyjä tapoja nähdä maailmaa. Bushin vuonna 2002 pitämän puheen vaikutukset ovat edelleen nähtävissä Pohjois-Koreaa käsittelevässä uutisoinnissa.

Niin kuin aiempana on todettu, kehykset ohjailevat, mutta eivät päätä yleisön lopullisesta tulkinnasta. Robert Entmanin (1993) mukaan kehyksillä on tekstin vuorovaikutusprosessissa neljä lokaatiota: 1) Ne vaikuttavat toimittajien päätöksentekoon juttuprosessin aikana, 2) ne ovat olemassa kirjoitetuissa uutisjutuissa tiettyinä toimijoina, sanavalintoina ja lähteinä, 3) ne ohjailevat, suostuttelevat ja määrittelevät vastaanottajan tulkintaa ja 4) ne nousevat esiin ympäröivässä kulttuurissa julkisissa ajattelutavoissa ja siinä, mitä ylipäänsä pidämme totena.

Kehystäjät, kuten toimittajat ja poliitikot, tekevät tiedostamattaan tai tietäen kehyksiä koskevia valintoja päättäessään, mitä he kirjoittavat tai lausuvat mediateksteihin. Miellän tässä tutkimuksessa journalistisen kentän ja sen tarjoaman julkisuuden areenaksi, jossa valtaapitävät ja toimittajat kamppailevat kehyksistä. Kun toimittaja pyytää poliitikkoa vastaamaan esimerkiksi sairaslomansa syihin, erinäiset kehykset ottavat mittaa toisistaan. Toimittajalla on mietittynä juttuunsa jo selvä kärki: Jos poliitikon sairastelun syiden taustalta löytyy mielenkiintoisia seikkoja, nostaa hän ne luultavasti uutista hallitsevaksi näkökulmaksi. Toisaalta poliitikko pyrkii antamaan toimittajalle sellaisia lausuntoja, jotka eivät antaisi aiheita hänen yksityiselämänsä esiintuomiseen uutisessa. Poliitikko saattaisi kehystää tilanteen toimittajalle esimerkiksi niin, että sairastumisen syyt ovat yksityisiä, mutta pian selviämässä. Journalisti voisi kehystää tämän faktan uudelleen otsikolla ”Poliitikko X:n sairastumisen syyt vielä epäselvät”. Tällaista kehystä noudatteleva kirjoitus olisi selvässä ristiriidassa poliitikon antaman kehystyksen kanssa. Toimittaja käyttää tilanteessa hyväkseen Suomessa yleisesti hyväksytyä normia siitä, että poliitikkojen yksityiselämää saa kommentoida valtakunnallisessa lehdistössä. Tällaiset arvot tulevat kulttuurista, jotka toimivat varastona yleisesti hyväksytyille kehyksille. Mediatoimijat joutuvat siis nojautumaan yhteiskunnassa yleisesti tunnettuihin asenteisiin ja uskomuksiin siitä, minkälaista sanastoa uutista kirjoittaessa voi hyödyntää.

Kuitenkin ei voida olettaa, että yleisö nielisi tämän kehyksen poliitikon sairasloman syistä sellaisenaan. Koska lähtökohtaisesti tekstin tulkitsijalla on mielessään aiempien sosiaalisten tilanteiden välittämän informaation muodostama ajatuskehikko, poliitikon sairasloman mystiset syyt eivät välttämättä kehysty hänen mielessään sillä tavoin, kun jutun kirjoittanut toimittaja on sen alun perin tarkoittanut. (Entman, 1993. 52–53) Mielen ajatuskehikko sisältää normeja, jotka ohjaavat yksilön informaation käsittelyä. Jos lukija on poliitikon uskollinen kannattaja, ei hän välttämättä hyväksy tämän yksityiselämää ruotivaa kirjoittelua. Toisaalta jos uutiskehyksien tarjoamat merkitykset nojaavat lukijan uskomuksiin, hän ottaa luultavasti myös tekstin tarjoaman viestin paremmin vastaan. Poliittisessa uutisoinnissa toimittajat ja poliitikot taistelevat usein keskenään, kun päättäjät hakevat kannatusta ajamilleen asioille uutisteksteissä. Tällöin kyse on huomioarvosta, josta kamppaillaan esimerkiksi suurten mediatapahtumien yhteydessä.

Uutisissa käytettyjen sanojen läsnä- ja poissaolo sekä niiden asemointi tekstiin ovat eräitä esimerkkejä siitä, miten mediakehykset syntyvät. Koska kehykset esittävät vain paloja eri todellisuuksista, emme voi koskaan tavoittaa ”todellista tietoa”. Esimerkkinä voitaisiin mainita esimerkiksi Suomessa julkisesti hyväksytty todellisuus siitä, että presidentti Sauli Niinistöä ei pidetä kaikkivoipana. Kuitenkin oletamme median välittämien tietojen perusteella, että näin ei ole

kaikkialla. Muun muassa Pohjois-Koreassa tiedetään kansalaisten kunnioittavan maassa vallitsevaa johtajavetoista kulttuuriperintöä. Emme voi kuitenkaan olla täysin varmoja asian faktaperäisyydestä.

Kehyksen käsite voitaisiin yksinkertaisesti tiivistää Esa Väliwerrosen (1998, 22) tavoin: Kehyksien avulla media jäsentää yksittäisiä tapahtumia ja niiden aiheuttajia kokonaisuudeksi, joilla on omat syyt ja seurauksensa. Koska uutistekstit ovat suuressa osassa muiden ja meidän todellisuuksiemme rakentamisessa, niiden sanojen välittämistä kehyksistä kiistellään. Poliitikot pyrkivät vaalien alla saamaan mahdollisimman paljon omia asioitaan lehtien sivuille, kun taas toimittajat saattavat luoda useita vaihtoehtoisia tulkintoja tapahtuneesta. Saman asian nimeäminen eri tavoilla tuottaa aina erilaisen käsityksen. Jos lehtitekstissä Pohjois-Koreaa nimitettäisiin esimerkiksi *sulkeutuneeksi valtioksi*, saisi se lukijassa luultavasti erilaisen reaktion kuin jos artikkelissa olisi käytetty *diktatuuri*-sanaa.

Vaikka tukeudun tutkimuksessani Bergerin ja Luckmannin ajatukseen todellisuuden sanallisesta rakentumisesta, en kuitenkaan väitä, että sanat olisivat yhtä kuin totuus. Niin kuin aiemmin olen maininnut, on olemassa monenlaisia todellisuuksia, joista media esittää tuotoksissaan vain palasia. Perusajatukseni tässä tutkimuksessa on, että kieli ei ole totuuden heijastaja. Mediatekstit eivät siis aktiivisesti vain kuvaile kohdettaan, vaan muodostavat jonkin version asioista (Eskola & Suoranta, 2001. 140). Mediatoimijat siis valitsevat tiettyjä sanavalintoja ja lähestymiskulmia ja näin ollen rakentavat todellisuutta tai ainakin osaa siitä. (Väliwerrosen, 19. 1998) Tutkimuksen seuraavassa alaluvussa perehdyn tarkemmin kehysten rakentamiseen ja niiden tarkastelemiseen aineiston analyysissä.

4.3.1 Kehysanalyysi

Aiemmissä kotimaisissa Pohjois-Koreaa koskevissa tutkimuksissa (ks. Lehtonen, 2012) on tukeuduttu diskurssien tarkastelemiseen, mutta omassa tutkimustyössäni aion soveltaa kehysanalyysia. Alun perin Erving Goffmanin (1974) kehittämän metodin avulla on mahdollista selvittää, miten todellisuutta Pohjois-Koreasta rakennetaan yhden suuren kotimaisen mediatalon näkökulmasta. Goffman määrittelee kehyksen käsitteen laajemmin merkitysjärjestelmän luomaksi kehikoksi, jonka puitteissa vuorovaikutus tapahtuu. Merkitykset ja representaatiot välittyvät myös kulttuuristen tuotteiden, kuten uutisartikkeleiden ja elokuvien kautta. Kehykset ovat yleensä tiedostamattomaksi jääviä kerrontalinjoja, jotka syntyvät valikoinnin, painottamisen ja poissulkemisen seurauksena.

Diskurssien ja kehyksien erottaminen toisistaan voi olla haasteellista. Diskurssianalyysi nojaa yhteiskunnalliseen ja kriittisen tutkimusperinteeseen, kun taas kehyksen käsite on peräisin fenomenologiasta. Viimeksi mainittu viittaa ihmisten arkisten kokemusten kartoittamiseen ja niiden sitoutumista kieleen. Diskurssi tulee terminä kielitieteen ja semiotiikan suunnalta ja se rakentuu usein ideologian ja sitä tukevien sanallisten seikkojen havaitsemiseen.

Kehysanalyysi keskittyy diskurssianalyysia enemmän tekstin hahmojen ja niiden toiston tunnistamiseen ja tilannekontekstin ymmärtämiseen. (Karvonen, 2017. 83–84) Kehysanalyysia tehtäessä aineistolle on esitettävä Goffmanin muodostama kysymys: Mitä tekstissä on meneillään? Kehyksiä voitaisiin siis kutsua myös eräänlaisiksi tilannemääritelmiksi: Huivia pitävän ihmisen kohdatessamme luokittelemme hänet usein ensimmäisenä median tarjoamien representaatioiden perusteella maahanmuuttajiksi, eikä esimerkiksi läheisen päiväkodin työntekijäksi. Todd Gitlinin (1980) mukaan kehykset voitaisiin myös käsittää toimittajille välttämättömiksi uutiskehikoiksi, jotka helpottavat suuren informaatiotulvan käsittelyä. Siksi uutistekstien analyysissa kannattaa myös ottaa huomioon kysymys siitä, mitä kehystä, eli uutiskehikkoa, se pitää sisällään. (Karvonen, 2017. 79)

Entman (1993) nostaa esiin 4 tutkimuksellista ulottuvuutta, jossa kehysanalyttisestä tutkimusotteesta olisi hyötyä. (Karvonen, 2017. 83)

- 1) *Yleisön autonomia*: Kehykset määräävät hyvin pitkälle ihmisten tulkinnat maailman tapahtumista, vaikka eivät suoraan päätä siitä. Kuitenkin suurin osa ihmisistä ottaa vastaan sellaisenaan tekstin pääasiallisen kehyksen.
- 2) *Journalistinen objektiivisuus*: Journalismi voi nostaa esiin vain sellaisia seikkoja maailmasta, jotka estävät ihmisten tasapuolisen tulkinnan ilmiöstä ja siitä seuranneista tapahtumista. Toimittajien tulisi tunnistaa heille syötetyt kehykset ja sillä tavoin välttää yksipuolisen kuvan syntyminen.
- 3) *Sisällönerittely*: Kirjallisten merkitysten tutkimussuuntauksen päätehtävän tulisi keskittyä kehyksien erittelyyn ja niiden luonteen kuvailemiseen. Tekstin jaottelua ei kannattaisi perustaa vain kielteisten ja myönteisten piirteiden erottelemiseen. Kyseinen toimintatapa ei anna Entmanin (1993) mukaan aitoa kuvaa siitä, mitä yleisön jäsenet oikeasti poimisivat tekstistä esiin tulkintakehikkojensa ohjaamina.

- 4) *Yleinen mielipide ja normatiivinen demokraattinen teoria:* Entman nostaa esiin kehyksien vaikutuksen demokratiaan: Poliittiset eliitit pystyvät häikäilemättömästi kontrolloimaan tapoja, joilla esimerkiksi jonkun kulttuurisen ryhmän todellisuutta esitetään. Yhdysvaltojen entinen presidentti George Bush määritteli puheessaan myös tapaa määrittellä Pohjois-Koreaa koskevat kehykset. Maata esitetään edelleen terroristivaltiona, jonka päähänpistoihin saattaa kuulua jopa ydinaseiden käyttäminen.

Entmanin esimerkeistä voitaisiin päätellä, että mediakoneistot eivät ole ainoita kehyksien tuottajia. Digitalisaation kiihtyminen ja verkkouutisoinnin kasvu on antanut mahdollisuuden myös vastakehysten syntymiselle. Ennen suurien mediatalojen, kuten Yleisradion, kehykset saavuttivat suurimman osan ihmisistä. Nykyaikana internetin mahdollistama vastajulkisuus ja uutistuotannon hajautuminen ovat synnyttäneet vastakehyksiä, jotka ovat tavoittaneet myös Yleisradion: Kansalliseen mediayhtiöön on kohdistunut yleisön epäilyksiä sen käyttämistä tavoista kertoa todellisuudesta.

Yleensä kehysanalyysia hyödyntävät tutkijat ovat keskittyneet tarkastelemaan, miten media kehystää asioita tai kuinka yleisö ottaa uutisten kehykset vastaan. Nämä kaksi tutkimuksellista lähestymistapaa määrittelevät laajasti mediatutkimusta, jossa kehysanalyysia on hyödynnetty. Kuitenkin uudet mediarepresentaatioiden tuottamiseen liittyvät tekijät ovat muuttaneet vallitsevan kehystutkimuksen siinä mielessä, kuinka ymmärrämme yleisön roolin ja uutisrutiineihin liittyvät seikat. Digitalisoituneella mediakentällä yleisöstä on tullut kuluttajien sijasta myös tuottajia. Tämä kehityskulku on tehnyt mediasisältöjen tuotannosta yhä hajautuneempaa, jolloin tutkijoiden on myös vaikeampaa havaita uutiskehyksien lähde. (Baresch, Hsu & Reese, 2017. 638)

Kun Goffman kehitti kehysanalyysin 1970-luvulla, mediamaailma oli paljon yksinkertaisempi. Päivälehdet ilmestyivät järjestelmällisesti ja raja passiivisen yleisön ja aktiivisen median välissä oli selkeä. Ennen internetin kehittymistä myös kehysanalyysia hyödyntävillä tutkijoilla oli vähemmän uutisten lähteitä metsästettävänä. Journalismin sisältöjen luomisen tavat ovat nykyään niin pirstoutuneita, että kaikilla mediatoimijoilla on oma strategiansa uutistuotannon suhteen. Myös kotimaiset mediatalot hyödyntävät ulkomaa uutisoinnissaan erilaisia lähdekäytäntöjä, ja journalististen tekstien syntymisprosessit ovat alati vaihtuvia. Tämä koskee myös analyysini aineistona käytettäviä Ylen verkkouutisia: Pohjois-Koreaa koskevien faktojen tarkastaminen vaatisi

yleensä useamman lähteen läpikäynnin yhden ulkomaisen uutistoimiston sijasta, mikä nyky maailman alati hektisessä mediaympäristössä on haasteellista. Tarkastelen Ylen Pohjois-Koreaa koskevan uutisoinnin syntykontekstia tutkimuksen aineisto-osuudessa.

Kulttuuritutkimuksen piiriin kuuluva kehysanalyysi alkoi kukoistaa 1970-luvulla Yhdysvalloissa, jossa sitä on sovellettu erityisesti poliittisen viestinnän tarkasteluun. Aiemmat kyseistä metodologia hyödyntävät tutkimukset ovat osoittaneet, että merkityskamppailu mediassa jää usein vähäiseksi, ja kehykset vinoutuvat jonkun tahon eduksi. Vaikka vallan, ideologian ja hegemonian käsitteet ovat kietoutuneet kehyksien ympärille, useimmat tutkimukset jättävät nämä näkökulmat diskurssianalyysin huoleksi. (Horsti, 2005. 46–47, 50–51) Kehysanalyysin suosion nousu 1970-luvulla on osa yhteiskuntatieteiden tulkinnallista käännettä, joka korostaa viestintää merkityksiä luovana järjestelmänä. Tekstistä tuli 1980-luvun jälkeen tärkeä tutkimuskohde viestinnän tutkimuksessa. Kehysanalyysi poikkeaa metodina perinteisestä sisällönerittelystä siinä suhteessa, että se ei edusta systemaattista tapaa tekstin tulkitsemiseen. Sen tavoitteena on pohjimmiltaan selvittää, miten tutkittava tekstiaineisto kuvaa maailmaa. (Väliaverron, 1998. 13–15)

Kehysanalyysin, kuten myös ylipäänsä laadullisen tutkimuksen, ongelmana on nähty sen tulkinnanvaraisuus: Hallitsevien ja toissijaisten kehyksien erittely tekstistä on aina tutkijan oman tulkinnan varassa, jolloin tämän tulee olla tietoinen omista intresseistään ja taustaolettamuksistaan. Metodien hyödyntäminen ja siitä kumpuavat tulokset eivät siis ole yksiselitteisiä. Joskus tapaustutkimuksista käytetyistä aineistoista nousseita kehyksiä on vaikea arvioida: Onko tutkija määrittelyt kehykseksi kuitenkin yhden kertomuskulman sijasta ilmiön tai teeman? Katariina Horsti (2005) on ratkaissut kyseisen ongelman määrittelemällä koko tutkimuksen koskemaan tiettyä aihepiiriä. Horsti on omassa tutkimustyössään muun muassa selvittänyt, minkälaisin kehyksin journalismi esittää turvapaikan hakua ja monikulttuurisuutta. Horstia lainaten rajaan oman pro gradu -työni koskemaan Pohjois-Koreaa kansakuntana, johon Yleisradion esittämät kehykset kohdistuvat.

Vaikka kehyksien erittelystä ei pystytä aina saavuttamaan yksimielisyyttä, voidaan kuitenkin painottaa tiettyjen kertomuslinjoja toisteisuutta ja hallitsevuutta mediateksteissä. Näin menetellen aineiston tulkinnanvaraisuus on sitä pienempi, mitä toistuvampi ja hallitsevampi jokin kehys on. (Horsti, 2005. 51) Paul D'Angelon (2002, 875–877) mukaan kehysanalyysissä voidaan hyödyntää erilaisia teoriasuuntauksia, joista erityisesti kolme paradigmaa soveltuu uutiskehystämisen tutkimusongelmaan: 1) kognitiivisessa näkökulmassa kehystämisen pohjautuu skeeman, eli mielen ajatuskehikon, käsitteeseen 2) kriittinen näkökulma korostaa poliittisen ja taloudellisen vallan

kysymyksiä 3) konstruktivistinen näkökulma, joka painottaa journalistisen tuottamisen rakennetta. Tämä kolmas paradigma näkee toimittajan työn kapitalismin ja poliittisen vallan ristipaineessa tuotettavien tulkintapakettien luomisena (Horsti, 2005. 62). Tässä tutkimuksessa nojaudun Yleisradion uutistekstien tarkastelussa konstruktivistisen paradigman esittämän näkemyksen varaan: Nykyaikana toimittajat kirjoittavat uutistekstejä mediatalon kaupallisten tavoitteiden ja vallanpäättäjien sanelemien kehysten ristitulessa. Tämä on nähtävissä ulkomaajournalismia tarkasteltaessa erityisesti silloin, kuin mediatalot lähtevät mukaan jonkun tietyn tahon levittämään disinformaatioon (ks. luku 2.2.1).

4.3.2 Analyysikehikko

Jotta tämän tutkimuksen tulosten syntyminen voitaisiin osoittaa mahdollisimman läpinäkyvästi, haluan seuraavaksi avata niitä kehystämisen keinoja, joita pyrin havainnoimaan Yleisradion Pohjois-Koreaa käsittelevästä uutisoinnista. Kehykset ehdottavat vallitseviin ongelmiin ratkaisuja ja menettelytapoja sekä ennustavat niiden vaikutuksia (Entman, 1993): Pohjois-Korean todellisuutta kehystävät verkkouutiset pyrkivät siis luultavasti kertomaan erilaisia ratkaisuehdotuksia sulkeutuneen maan käsittelyyn kansainvälisessä politiikassa. Kehyksiä voidaan siis tunnistaa havainnoimalla, mikä Ylen Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa määrittellään ongelmaksi ja sen syyksi, mitkä asiat nostetaan jutuissa moraaliseksi johtopäätökseksi sekä minkälaisia ratkaisuja vallitsevaan tilanteeseen esitetään.

Niin kuin aiemmin tässä työssä on todettu, hallitsevien kehysten määrittelyssä voi tulla eteen monenlaisia erimielisyyksiä ja ristiriitoja. Niiden minimoimiseksi esittelen nyt verkkojuttujen tulkinnassa käytettävän viisiosaisen analyysikehikon, jonka avulla hahmotan Ylen uutisoinnista hallitsevia kehyskehyksiä. Vaikka kehysanalyysin pääasiallisena tehtävänä on määrittää uutisoinnista hallitsevia kehyskehyksiä, tutkijan on silti säilytettävä herkkyys vastakkaisten lukutapojen olemassaololle. Ei voida nimittäin olettaa, että jokin Ylen uutinen sijoittuisi täysin johonkin tiettyyn kehyskategoriaan (Horsti, 2005. 72).

- 1) *Ongelmanmäärittely*: Tutkija havaitsee kehyskehyksiä keskittämällä huomionsa tiettyihin tekstin osiin, jonka jälkeen niistä etsitään muun muassa metaforia, lähteitä ja puhujia sekä näiden määrittelijöiden toisteisuuksia. Ylen uutisissa esiintyvät ongelmanmäärittelyt toimivat ikään kuin tutkija-analyysia ohjaavina ylätasoinen komponentteina: Ne kohdistavat huomion niihin

kohtiin, josta kehyksien rakennusosaset ovat parhaiten löydettävissä. Jos verkkojutuissa Pohjois-Korea määritellään kansakuntana ulkopoliittiseksi uhaksi, tämän ongelman määrittelyssä sovelletaan muun muassa erilaisten nimitysten ja metaforien käyttöä.

- 2) *Metaforat ja nimeämiset*: Kriittisessä kehysanalyysissä metaforat ovat keskeinen keino päästä tekstin kulttuurisiin merkityksiin. Metaforan avulla puhutaan jostain asiasta toisen aiheen käsittein. (Horsti, 2005. 73–74) Esimerkiksi Pohjois-Koreaa saatetaan nimittää teatterivaltioksi tai haukkuvaksi koiraksi. Nimitykset ja rinnastukset voivat olla metaforia tai sitten stereotyyppisiä lempinimiä. Ne taas ovat voimakkaita merkityksellistämisen keinoja silloin, kun jokin ilmiö, kuten kansakunta, määritellään journalistisella kentällä uudelleen tai ensimmäistä kertaa. Tällöin siitä tulee *ensisijaisesti määritelty* (Horsti, 2005. 44). Kuvailevan nimen saadessaan valtiosta tulee eräänlainen ilmiö. Kun Pohjois-Korea määriteltiin mediassa ensisijaisesti ydinasevaltioksi, suuri osa maata ympäröivistä toiseuttavista kertomuslinjoista mukaili tätä määritelmää (ks. luku 2). Sulkeutuneesta valtiosta on tullut näin ollen mystinen ja vaarallinen diktatuuri, jonka kansalaiset esitetään alinomaa alisteisena valtaeliitin ydinasepyrkimyksille ja valtatavoitteille.
- 3) *Puhujat ja toimijat*: Kun tutkitaan minkälaisia nimityksiä, metaforia ja kuvailuja Pohjois-Koreasta Ylen jutuissa hyödynnetään, on tärkeä tarkkailla aineistossa esiintyviä puhujia ja toimijoita. Tässä tutkimuksessa määrittelen uutisjuttujen puhujat tarkoittamaan niitä henkilöitä, jotka pääsevät artikkeleissa *ääneen*. Ylen Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa esiintyvät puhujina muun muassa ulkomaiset toimittajat, asiantuntijat tai poliittiset henkilöt, jotka pääsevät ensisijaisesti määrittelemään kuvaa Pohjois-Koreasta heille annettujen sitaattien rajoissa. Toimijan roolissa uutisissa ovat taas ne henkilöt, jotka esiintyvät jutuissa ainakin näennäisesti. Tällaisia tahoja voivat olla esimerkiksi organisaatiot tai poliittiset ryhmittymät.
- 4) *Lähteet*: Toimittajat hyödyntävät hektisen työajan puitteissa usein rutiininomaisesti samankaltaisia lähteitä. Tällaisia informaation alkuperiä ovat Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa usein suuret ulkomaiset uutistoimistot ja järjestäytyneet auktoriteettiset organisaatiot. Tällaisia tietolähteitä voitaisiin kutsua *toisen käden lähteiksi*. Tällaiset eliittilähteitä suosivat toimintatavat perustuvat käytännön syihin sekä kuviteltuun objektiivisuuteen. Käytännön syihin lukeutuvat lähteen käyttämisen helppous, nopeus ja edullisuus. (Horsti, 2005; Uskali, 2007)

Objektiivisuus perustuu taas toimittajien kokemaan luottamukseen toisia mediatoimijoita kohtaan: Järjestäytyneet lähteet koetaan siis valideiksi. Näin ollen tällaiset toisen käden rutiinilähteet pääsevät kehystämään valtioita ja niihin liittyviä mediatapahtumia ensimmäisten joukossa. Ilmiön jo ollessa julkisuudessa myöhemmin heränneet lähteet, kuten asiantuntijat, joutuvat astumaan jo ensisijaisesti määriteltyjen kehysten kentälle. (Horsti, 2005. 54–56) Koska Pohjois-Koreaa kehystävän journalismin puitteissa on vaikeaa löytää täysin puolueettomia lähteitä, kysymys järjestäytyneiden toissijaisten lähteiden – kuten amerikkalaisten uutistoimistojen objektiivisuudesta – on tärkeä: Heikki Luostarisen (1994, 50) mukaan lähteellä voi olla 1) poliittista tai taloudellista valtaa 2) resursseja vaikuttaa journalistiseen työprosessiin tai 3) kulttuurista pääomaa, joka tekee siitä median kannalta houkuttelevan. *Ensikäden lähteet* määrittelen tässä tutkimuksessa muun muassa ulkomaankirjeenvaihtajiksi ja Pohjois-Korean asiantuntijoiksi.

- 5) *Toisteisuus*: Tutkija syventyy toisteisuuden tarkasteluun analyysin loppuvaiheessa. Kun uutisen ongelmanratkaisusta ja päätelmistä kohoavien kehyksien rakennusosaset, kuten juttujen toimijat ja lähteet, on koodattu havaintomatriisiin, on aika siirtyä niiden esiintymistiheyden havainnointiin. Näin saadaan määriteltyä aineistosta kumpuavia hallitsevia ja toissijaisia kehyksiä.

Vaikka ylempänä olen kyseenalaistanut toisen käden lähteiden objektiivisuuden, en kuitenkaan oleta esimerkiksi ulkopoliitikasta ja Pohjois-Koreasta tietävien asiantuntijoiden lausuntojen kuvastavan täydellisesti todellisuutta. Asiantuntijan hätäinen lausunto Pohjois-Koreasta ei varsinaisesti kerro sen enempää kuin ulkomaiselta uutistoimitukselta otettu lainauskaan. Tässä osiossa olen kuvaillut kehyksen roolia todellisuuden rakentajana, tutkimuksessa käytettävän metodin sekä esitellyt aineiston empiirisessä havainnoinnissa käytettävän analyysikehikon. Seuraavaksi erittelen Ylen verkkojutuista nousseita kehyksiä ja vastaan tutkimuskysymykseen siitä, miten Yle kehystää Pohjois-Koreaa huippukokouksen aikana.

5 TULOKSET

Tutkijan tekemät aineistorajaukset ja tutkimuksessa sovellettu viitekehys vaikuttavat ratkaisevasti siihen, minkälaisia päätelmiä Ylen Pohjois-Koreaa käsittelevistä verkkojutuista voidaan tehdä. Tässä

kohtaa on myös hyvä muistuttaa omista ennakko-olettamuksistani aineiston suhteen. Perustuen omiin subjektiivisiin havaintoihini ja metodologiseen tutkimuskirjallisuuteen, suljetusta maasta kerrotaan usein kielteisten erojen ja muutosten avulla. Maata on kuvattu menneen vuosikymmenen aikana oikukkaaksi ydinasevaltioksi, ja tämä määrittely toistui myös tämän tutkimuksen aineistoksi kerätyissä verkkojutuissa. Kuitenkin Ylen maata käsittelevissä uutisissa oli havaittavissa myös täysin vastakkainen kehys yleisesti tiedetylle kriisikehykselle, joka määrittelee kansakuntaa ensisijaisesti nälänhädän ja sorron kautta.

Ylen verkkojutuissa huippukokous määriteltiin mediatapahtumana historialliseksi ja epätavallisin turvatoimin suojatuksi. Kahtiajako erinäisiin kehyksiin on kuitenkin keinotekoinen siinä mielessä, koska Pohjois-Koreaa käsittelevässä uutisessa saattaa ilmetä myös kaksi toisilleen vastakkaista kehystä. Seuraavissa alaluvuissa esittelen uutisoinnista esiin nousseet kehykset ja vastaan tutkimuskysymykseen siitä, millä tavoin suuri suomalainen mediatoimija Yle kehystää Pohjois-Korean todellisuuskuvaa suuren mediatapahtuman aikana.

5.1 Yleisradion uutisoinnista nousseet kehykset

Kesäkuun ensimmäinen päivä vuonna 2018 Yle uutisoi yllättävästä ulkopoliittisesta käännteestä Korean niemimaan suunnalla: Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen tapaaminen järjestettäisiin sittenkin sovituksi 12. kesäkuuta vuonna 2018. Otsikkoa ”*Trump: Tapaaminen Pohjois-Korean kanssa onnistuu sittenkin*” kantavassa verkkojutussa Yhdysvaltojen presidentin sanotaan kiitelleen Kiinan päämiestä Xi Jinpingiä huippukokouksen järjestämisestä, mutta myös Pohjois-Korean lähettiläänkin mainitaan kantaneen kortensa kekoon. Uutisessa mainitaan Trumpille toimitetusta Pohjois-Korean johtajan kirjeestä, joka kuitenkin sivuutetaan kertomalla, ettei presidentti lopulta lukenutkaan koko viestiä. Jutussa ainoana puhujana esiintyvä Trump kuvailee ”epävarmuuden päätyneen”, mutta uutisessa Pohjois-Korea sivuutetaan ikään kuin kiukuttelevana kiellettyjä leluja omaavana lapsena, jonka toimia kansainvälisen yhteisön täytyy suitsia. Pitääkseni tutkimukseni analyysiosuuden mahdollisimman läpinäkyvänä, kertaan nyt tämän yllä mainitun esimerkin valossa, miten muodostin verkkojutuista hallitsevia kehyksiä ennalta määritellyn viisiosaisen analyysikehikon avulla.

- 1) *Ongelmanmäärittely*: Ylen huippukokouksen yllättävää järjestymistä ja presidentti Trumpin sanomisia koskeva uutinen määritteli vallitsevaksi ongelmaksi Pohjois-Korean hallinnon arvaamattoman käytöksen ja tämän ylläpitämät ydinaseet.

- 2) *Metaforat ja nimeämiset*: Ongelmanmäärittelyn jälkeen etsin tekstistä sen määrittelemät nimitykset ja metaforat. Uutisessa Trump kuvaili neuvotteluja Pohjois-Korean kanssa ”menestyksekkääksi prosessiksi”.
- 3) *Puhujat ja toimijat*: Trump toimi tekstissä puhujana, joka kiitteli uutisen ensisijaista toimijaa Kiinan presidentti Xi Jinpingiä tapaamisen järjestämisestä. Uutisessa Pohjois-Korean lähettiläs jätettiin toissijaisen toimijan asemaan.
- 4) *Lähteet*: Uutisen lähteenä hyödynnettiin toissijaisia lähteitä, eli englantilaista Reutersia ja amerikkalaista AP-uutistoimistoa.
- 5) *Toisteisuus*: Verkkojutussa esiintyvät toisteisuudet pystyttiin hahmottamaan vasta, kun koko aineisto oli käyty läpi havaintomatriisin avulla. Näin uutista kyettiin vertailemaan myös muihin aineiston teksteihin. Tämän jälkeen voitiin huomata, että uutisessa toistui määritelmät Pohjois-Korean liittyvästä epävarmuudesta ja valtion käsittelystä arvaamattomana ydinasevaltiona.

Kehys	Ominaispiirteet	Esiintyminen aineistoissa
Pohjois-Korea: arvaamaton ydinasevaltio	<ul style="list-style-type: none"> - Ydinaseet - Uhka kansainväliselle yhteisölle - Arvaamattomuus 	18
Kim käskee, kansa kärsii	<ul style="list-style-type: none"> - Kim diktaattori - Ihmisoikeudet - Tietämätön kansa 	6
Kim ei pahempi kuin Trump	<ul style="list-style-type: none"> - Johtajien vastakkainasettelu - Kim ja Trump yhtä vilpillisiä 	11
Pohjois-Korea osaa leikkiä nätisti	<ul style="list-style-type: none"> - Kykeneväisyys yhteistyöhön - Haluttu tapaamiskumppani 	6

Taulukko 1: Neljän hallitsevan kehyksen jakautuminen aineistossa. Aineistossa Ylen verkkojuttujen määrä oli yhteensä 27. Koska yhdessä verkkojutussa esiintyi monia eri kehyksiä, niiden esiintymismäärä aineistossa on luonnollisesti suurempi kuin juttujen määrä.

Kuten tässä tutkimuksessa olen aavistellut, Pohjois-Koreaa käsittelevä uutisointi huippukokouksen aikana tarjosi kirjavampia kehyksiä, kun mediaa vastassa oli kaksi kyseenalaista ulkopoliittikan päämiestä. Tällöin Ylen verkkojutuissa korostui myös sekä Trumpia että Kimiä demonisoiva ote.

Uutisjutuissa johtajia myös paneteltiin ja heidät asetettiin ikään kuin toisiaan vastaan kilpailevien kaverusten asemaan. Tällaisissa verkkojutuista voitiin havaita kehyslinja, joka ikään kuin sanoisi ”Kim ja Trump ovat molemmat omituisesti käyttäytyviä johtajia” tai ”ei Kim olekaan niin paha Trumpin rinnalla”. Kuitenkin tällaista kehystä noudattavat tekstit saattoivat loppua toimittajan kuvaukseen siitä, minkälainen kansaansa murhaava diktatuuri Pohjois-Korea on. Tätä käsittelytapaa kutsun tutkimuksen tuloksissa ”Kim käskee, kansa kärsii” -kehukseksi. Niin kuin olen jo yllä huomauttanut, uutisjutuissa saattoi esiintyä jopa toisilleen kaksi erilaista kehystä, mutta myös kaksi ongelmanmäärittelyä. Erilaiset kehyslinjat määrittelevät nimittäin erilaisia pulmia ja niihin mahdollisia ratkaisuja.

Näkemyistä Pohjois-Koreasta uhkaavana ydinasevaltiona rakennettiin uutisoinnissa muun muassa länsimaisten tutkijoiden ja poliitikoiden haastatteluilla, joissa myös vastuu Pohjois-Korean ydinasekriisin ratkaisemisesta asetettiin Trumpin tai koko länsimaisen yhteisön harteille. Länsimaiset asiantuntijat olivat uutisissa suomalaisia, eteläkorealaisia tai amerikkalaisia tutkijoita. Myös amerikkalaiset poliitikoiden sanomisia lainattiin ikään kuin annettuina faktoina. Teksteissä toissijaiseksi tekijäksi jäi Pohjois-Korea, jonka luoma kriisi koko muun maailman pitäisi sammuttaa. Tämän määrittelyn nimesin subjektiivisen arvioinnin perusteella ”Pohjois-Korea: arvaamaton ydinasevaltio” -kehukseksi. Sekä Kimiä hallitsevana diktaattorina että Pohjois-Koreaa ydinasevaltiona kehystävissä uutisjutuissa lähteinä korostuivat amerikkalaiset ja länsimaiset uutistoimistot.

Viimeinen hallitseva kehys, jossa Pohjois-Koreaa pidettiin hyvänä neuvottelukumppanina, esiintyi erityisesti huippukokouksen jälkeen. Näissä uutisissa toimijoina korostuivat muun muassa maailman eri johtajat, jotka kiittelivät suljettua valtiota ikään kuin ”kiltistä käyttäytymisestä”. Vaikka näennäisesti tässä kehystyslinjassa myönteinen puhetapa kohdistui Pohjois-Koreaan, uutistekstit toiseuttivat valtion ikään kuin pienen lapsen asemaan, minkä tulevista toimista ei voi olla varmuutta. Tällainen määrittely toistui kaikissa hallitsevissa kehyksissä.

Kuten yllä olen todennut, samaan verkkojuttuun saattoi asettua esimerkiksi kaksi toisilleen vastakkaista kehystä. Koska yhdessä verkkojutussa esiintyi usein monia eri kehyksiä, niiden esiintymismäärä aineistossa on luonnollisesti suurempi kuin juttujen määrä. Suurin osa verkkojutuista nosti Pohjois-Korean määrittelyssä keskeisenä puhujana esiin presidentti Trumpin ja tämän neuvonantajat. Kim pääsi ääneen vain parissa uutisessa, mutta silloinkin vain välillisesti. Tällä

viitataan siihen, että joku ”kertoi Kimin sanoneen” jotain. Yhdessäkin aineistoon osuneessa uutisjutussa ei esitetty Pohjois-Korean johtajan tai pohjoiskorealaisen suoraa sitaattia.

5.1.1 Pohjois-Korea: arvaamaton ydinasevaltio

Pohjois-Koreaa nimenomaan arvaamattomaksi ydinasevaltioksi kehystävissä teksteissä myös valtion johtajan Kim Jong-unin ja Yhdysvaltojen presidentti Donald Trumpin välinen huippukokous määriteltiin ydinaseuuvotteluksi. Arvaamattoman ydinasevaltion kehyksessä korostuivat puhujina itse presidentti Trump sekä amerikkalaiset että kotimaiset asiantuntijat. Tätä kehyslinjaa hyödyntävät verkkojutut nostivat vallitsevaksi ongelmakohtaksi Pohjois-Korean ydinasearsenaalin. Erityisesti huippukokouksen (12.6.2018) jälkeen julkaistut jutut keskittyvät arvuuttelemaan, aikooko eristäytynyt valtio toimia sanojensa mukaisesti. Yhdessä verkkojutussa esiintyi vain Sandraksi nimetty haastateltava: Hän ihmettelee, miksi Singaporen täytyy huolehtia Pohjois-Korean valtuuskunnan laskuista. Yhdysvaltojen kirjeenvaihtajan Mika Hentusen (10.6.2018) kirjoittamassa jutussa toistuvat Hentusen omat havainnot huippukokoukseen valmistautuvasta Singaporesta. Hän kuvailee kaupunkivaltiota ”kurin ja järjestyksen paikaksi”, joka ”sopii Trumpille ja Kimille”.

”Pohjoiskorealaisilla ei talouspakotteiden takia ole luottokortteja, joten loistohotellin huoneet maksaa Singaporen hallitus eli kaupunkivaltion veronmaksajat.” (Hentunen Yle, 10.6.2018)²

Valloillaan oleva ydinasekriisi erityisesti Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean välillä määriteltiin pelkästään Pohjois-Korean aiheuttamaksi. Valtiota kehystettiin arvaamattomaksi taaperoksi, joka on sattunut tekemään tuhuuksia, mutta toivoo nyt koltostensa unohtuvan kansainväliseltä yhteisöltä. Näin ollen valtio määritellään arvaamattoman ydinasevaltion kehyksessä ensisijaisesti kansalliseksi uhaksi, joka voidaan sammuttaa länsimaisen yhteisön yhteistyöllä tai presidentti Trumpin toimilla.

”Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin juristi Rudy Giuliani sanoo, että Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-un ”aneli huipputapaamisen järjestämistä kontallaan” sen jälkeen, kun Trump oli perunut kokouksen.” (Juhola, Yle. 7.6)

² Mainitsen tekstinäytteissä jutun kirjoittaneen toimittajan sukunimen ja julkaisupäivämäärän. Toimittajan sukunimi toimii näytteissä tunnisteena sille, onko kyseessä kotitoimituksen ulkomaantoimittaja vai niin sanotusti kentällä toimiva ulkomaankirjeenvaihtaja. Tekstinäytteissä esiintyneet kenttätoimittajat ovat Aasian kirjeenvaihtaja Jenny Matikainen ja Yhdysvaltojen kirjeenvaihtaja Mika Hentunen.

”Tiedän yhdessä minuutissa, onko Kim tosissaan (aseiden riisumisen suhteen), kertoi Trump. Hän vakuutti, että ei jatka keskusteluja jos huomaa, ettei Kim ole tosissaan.”
(Uosukainen, Yle. 9.6)

Uutisjutuissa toistuivat eroavaisuudet ”kansainvälisen yhteisön” ja Pohjois-Korean johdon välillä. Tällaiset eroavaisuudet rakentuivat usein Pohjois-Korean eristäytyneenä valtiona kuvatun maineen varaan ja sen arvaamattomuuteen. Valtion arvaamattomuutta perusteltiin verkkojutuissa muun muassa sillä, että maan historia on täynnä ”turhia lupauksia” (Matikainen, Yle. 12.6).

Aineiston 18:ssa verkkojutussa oli havaittavissa Pohjois-Koreaa arvaamattomana ydinasevaltiona määrittelevä kehyslinja. Näissä artikkeleissa toistuivat myös maininnat ”ydinaseriisunnasta”, joka kuvattiin ikään kuin toimina, jonka länsimainen yhteisö voisi eristäytyneelle valtiolle suorittaa. Ydinaseriisunta, ydinaseet ja siihen liittyvä sota mainittiin yhteensä kaikissa aineiston artikkeleissa 79 kertaa.

”Asiantuntijoiden mukaan yksi tehokkaimmista tavoista vähentää ydinaseiden leviämisen riskiä on poistaa rutiköyhältä Pohjois-Korealta tarve myydä sen ydinosaamista. Tämä tarkoittaisi käytännössä talouspakotteiden keventämistä.”
(Parkkari, Yle. 11.6)

Pohjois-Koreaa ydinasevaltiona kehystävät jutut korostivat myös huippukokouksen erityisen kireitä turvatoimia ja tapaamisen historiallisuutta. Artikkeleissa huippukokouksen merkittävyyttä koko maailmalle toisaalta alleviivattiin, mutta tapaamisen jälkeen osa teksteistä kritisoi Trumpin ja Kimin tekemää sopimusta ”ympäripyöreäksi” (Asikainen, Yle.12.6). Huippukokouksen historiallisuuden mainitsemisella määriteltiin tätä Pohjois-Korean yhteistyökyky jotenkin yllätykselliseksi ja ennenkuulumattomaksi, millä vahvistettiin kehystystä arvaamattomasta ja uhkaavasta ydinasevaltiosta.

5.1.2 Kim ei pahempi kuin Trump

Kehys, joka korosti johtaja Kimin ja Trumpin suhteita kaksintaisteluna, asetti Pohjois-Korean johtajan samalle linjalle Yhdysvaltojen poliittisen päämiehen kanssa. Tähän kehyslinjaan sijoittuvia

juttuja oli aineistosta 11, ja sen määrittelevää ongelmaa oli vaikea määritellä yksiselitteisesti: Toisaalta uutisjutuissa korostui kummankin johtajan arvaamattomat peliliikkeet ja niiden vertailu, toisaalta taas Pohjois-Korean demonisointi mutta myös Trumpia panetteleva puhe. Tätä kehyslinjaa noudattavissa jutuissa korostuivat ulkomaankirjeenvaihtajien tekemät tilanneanalyysit, jotka perustuivat heidän omiin subjektiivisiin kokemuksiinsa ja yleensä amerikkalaisilta uutistoimistoilta lainattuihin siteerauksiin. Yllättävintä oli, että jutuissa keskityttiin myös Trumpin toimien panetteluun, joka antoi Kimistä jopa yhteistyöhaluisen kuvan.

Jutut pyrkivät antamaan kaksikosta jopa kujeilevan kuvan, jossa kaksi kansallisesti hupaisaa veikkoa ottavat toisistaan mittaam. Jutuissa esiintyvät maininnat esimerkiksi Kimin omituisesti hiustyylistä, Trumpin hupaisista twiiteistä ja huippukokouksessa nähtävästä ”kädenväännöstä” antavat erilaisen kuvan uhkaavana pidetystä Pohjois-Koreasta. Tässä kehyslinjauksessa myös Yhdysvaltojen hallinnon toiminta ymmärrettiin epävakaaaksi, eikä ydinasekriisiä nähdä pelkästään Pohjois-Korean, vaan koko kansainvälisen yhteisön ongelmana.

”Trump syyttää edeltäjiään siitä, että he päästivät Pohjois-Korean kehittymään ydinasevaltioksi, joten hän joutuu nyt vasten tahtoaan siivoamaan sotkut. Samalla Trump on kuitenkin elementissään päästessään näyttämään johtajuuttaan ja taitojaan diilintekijänä.” (Matikainen & Hentunen, Yle. 10.6)

Aasian kirjeenvaihtajan Jenny Matikaisen ja Yhdysvaltojen kirjeenvaihtaja Mika Hentusen jutussa huippukokousta kuvataan metaforisesti absurdiksi näytelmäksi, jossa sekä Trump että Kim tavoittelevat oman maansa kunniaa. Huippukokous kuvattiin aineiston teksteissä kahden johtajan kamppailuna, jossa kaksi maailman kummeksimaa johtajaa ottavat toisistaan mittaa mitä huvittavin sanakääntein.

”Kim on haukkunut Yhdysvaltoja paholaisvaltioksi. Trump on nimitellyt Kimiä rakettimieheksi ja ihmetellyt, miksi Kim pitää häntä vanhana, koska hänkään ei nimittele Kimiä pieneksi ja lihavaksi.” (Hentunen, Yle. 12.6)

Kun kaksi poliittista johtajaa asetettiin toistensa taistelupareiksi, myös Trump asetettiin lännen ja Pohjois-Korean väliin. Näin ollen myös tässä kehystyksessä toistui eronteko länsimaisen yhteisön ja Pohjois-Korean välille.

”Trumpia tarkkaillaan lännessä hämmentyneenä toisestakin syystä. Samalla kun hän esiintyy julkisuudessa Kim Jong-unin kanssa hyvässä hengessä, suhteet länsiliittolaisiin ovat G7-kokouksen jäljiltä riitaiset.” (Asikainen, Yle. 12.6)

5.1.3 Kim käskee, kansa kärsii

Aineistosta 6 verkkojuttua sijoituivat kehyslinjaan, jossa korostuivat Pohjois-Korean johdon harjoittamat ihmisoikeusloukkaukset ja kansan aivopesu. Erityisesti sulkeutuneen valtion johtaja Kim esitettiin kansaansa murhaavana diktaattorina, joka alituisesti loukkaa ihmisoikeuksia. Tähän kehyskategoriaan sijoittuvat jutut määrittelevät Pohjois-Korean Kimin hirmuvallan ja tämän harjoittamat toimet yleisesti hyväksytyksi ongelmaksi, joka osittain myös sivuutettiin Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean välisessä huippukokouksessa. Tässä kehyksessä Pohjois-Korean kansalaiset määriteltiin ympäröivästä maailmasta alituisen tietämättömäksi sekä johtajansa alistamaksi.

”Pohjois-Korean kansalaiset elävät suljetussa valtiossa, jossa palveluksen kohde on johtaja Kim. Kansalaisia koskevat säännöt tähtäävät YK:n mukaan tämän sementoimiseen jokaisen kansalaisen arjessa.” (Uosukainen, Yle. 12.6)

”Kuukauden aikana Kimin ja Trumpin tapaamiseen on viitattu Pohjois-Korean mediassa vain muutaman kerran ja ympäröivästä. Pohjois-Korean ja Yhdysvaltain välisestä dialogista ja tapaamisestakin on puhuttu, mutta sen aikaa tai paikkaa ei ole pohjoiskorealaisille kerrottu.” (Asikainen, Yle. 11.6)

Jutussa Pohjois-Korean kansakuntaa kuvaillaan ”lukituksi ja nälkäänäkeväksi” ja mainitaan muun muassa maailman yhteistyöjärjestö YK:n raportti entisen työleirin vartijan tarinasta, jossa leirillä vankina ollut nainen tulee vartijoiden raiskaamaksi, jonka jälkeen hänen lapsensa pakkoabortoidaan.

”Hyytävin kohta tapahtuneesta kertoneen entisen vartijan kertomuksessa on se, että lapsi oli keitetty ja syötetty vartijoiden koirille.” (Uosukainen, Yle. 12.6)

Kimin luonnetta ja tämän toimia demonisoivat jutut keskittyvät oikeastaan kuvailemaan johtajan synkkää perusolemusta, jolloin kansalaiset jäävät uutisjutuissa hyvin pienelle näkyvyydelle. Itse Pohjois-Korean kansa esiintyy vain parissa aineistoon osuneessa uutisessa, eikä heille ole annettu suoria sitaatteja. Jutut tarjosivat heille roolia ensisijaisesti uutisten tietämättöminä kärsijöinä, silloin

kun he tekstissä toimijoina esiintyivät. Yhdessä uutisessa pohjoiskorealaiset esiintyivät kuitenkin myönteisessä valossa, kun Korea-tutkija Markku Heiskanen kommentoi Pohjois-Korean avautumista länsimaiselle yhteisölle.

”Pohjoiskorealaiset ovat aikaisempaa enemmän selvillä tapahtumista, koska televisio on lähettänyt paljon uutisia huipputapaamisesta, Heiskanen sanoo.” (Kuukkanen, Yle. 12.6)

Tutkijan puheenvuoron jälkeen jutussa kuitenkin viitataan Pohjois-Korean kontrolloituun tiedotukseen, jossa kansalaisille kerrotaan tapahtuneista asioista vasta jälkeinpäin, jos ollenkaan. Kimiä hirmuvaltiaana korostavassa kehyksessä näkyivät toimijoina ja lähteinä erityisesti ulkomaiset järjestöt, kuten Yhdistyneet Kansakunnat ja muut avustusorganisaatiot. Juttujen informaatio perustui yleensä myös ulkomaisiin uutistoimistoihin.

5.1.4 Pohjois-Korea osaa leikkiä nätisti

Pohjois-Koreaa säädyllisenä yhteistyökumppanina kehystävä linjaus määritteli Kim Jong-unin halutuksi tapaamiskumppaniksi, mutta samalla se ei pitänyt valtiota länsimaiden kanssa yhdenvertaisena ulkopoliittisena toimijana. Tällaista kehystystä noudattavia artikkeleita oli aineistossa 6. Kuitenkin kyseinen näkökulma toimi eräänlaisena vastakehyksenä Pohjois-Koreaa ydinasevaltiona ja Kimiä diktaattorina korostaville kehyksille. Tämä Pohjois-Koreaa myönteisessä esittävä linjaus ei kuitenkaan esiintynyt uutisjutuissa koskaan itsenäisesti, vaan sen kanssa vaikuttivat aina muut yllä mainitut hallitsevat kehystykset. Alla olevassa tekstinäytteessä näkyy Pohjois-Korean esittäminen aikaisempaa myönteisemmässä valossa, mutta myös valtion arvaamattomaan luonteeseen kohdistuvat epäilykset.

”Mistään ei voi olla varma. Mutta olen varma, että Pohjois-Korea haluaa päästä sopimukseen. Olen tehnyt paljon diilejä ja tunnistan, milloin joku haluaa diilin, Trump sanoi.” (Parkkari, Yle. 12.6)

Verkkojuttujen vallitseva ongelmamäärittely kohdistuukin pohdintaan siitä, mitä yhtäkkiä hyvin käyttäytyvästä Pohjois-Koreasta tulisi ajatella. Räikeimmin hyvänä yhteistyökumppanina valtiota esittää ulkomaatoimittaja Teemu Kakon huippukokouksen jälkeen (14.6) julkaistu *Edistytäänkö Korean niemimaalla sittenkin? Maailman johtajat tyhjentävät nyt kalentereitaan Kimille -uutinen.*

Jutussa esiintyy vallanpitäjien erinäisiä vakuutteluja siitä, kuinka tapaamista Pohjois-Korean kanssa tullaan järjestämään tulevaisuudessa.

Pohjois-Koreaa kykeneväisenä keskustelukumppanina kuvaavaa kehystä rakennettiin erityisesti kansainvälisten poliitikoiden puheenvuoroin. Näin ollen juttujen toimijoina esiintyivät loogisesti Kim ja Trump, mutta myös globaalin ulkopoliitiikan keskeiset päättäjät.

*”Trumpin ja Kimin tapaamista on lisäksi ylistänyt muun muassa EU:n ulkosuhde-
edustaja Federica Mogherini, Iso-Britannian ulkoministeri Boris Johnson, Iso-
Britannian pääministeri Theresa May ja Israelin pääministeri Benjamin Netanjahu.”*

Pohjois-Koreaa myönteisessä valossa esittävää kehystä oli havaittavissa pääosin vasta huippukokouksen jälkeen. Kuitenkin yksi mediatapahtumaa edeltävä uutinen kertoi ”asioiden muuttumisesta” Pohjois-Koreassa. Jutun puhujana käytettiin eteläkorealaisen *Yonhap*-lehden haastatteleman tutkijan lausuntoa.

*”Pohjois-Korea näyttää tuovan esiin uusia henkilöitä samaan aikaan, kun Koreoiden
suhteet ja tilanne Korean niemimaalla on muuttumassa, sillä aikaisemmilla
virkamiehillä ei ollut riittävästi joustavuutta ajattelussaan, arvioi Yonhapin
haastattelema asiantuntija.”* (Kokkonen, Yle. 4.6)

5.2 Yhteenveto

Ylen Pohjois-Koreaa koskevassa uutisoinnissa oli huippukokouksen aikaan havaittavissa neljä dominoivaa kehystä, joista yksi nousi eniten hallitsevaksi: Pohjois-Koreaa arvaamattomana ydinasevaltiona määrittelevässä kehyksessä korostuivat puhujina Trump ja länsimaiset asiantuntijat, kun taas Kimin ja Trumpin samalle linjalle asettavassa kehyksessä toistuivat sekä ulkomaankirjeenvaihtajien johtajien välistä kamppailua korostavat analyysit että kotitoimituksen tekemät tilannekatsaukset huipputapaamisesta. Kim ei pahempi kuin Trump- ja Pohjois-Korea: arvaamaton ydinasevaltio -kehykset esiintyivät usein samoissa uutisjutuissa lomittain. Hallitsevin ydinasekehys oli ainoa yksin verkkojutuissa vallitseva näkökulma. Suurin osa aineisto-otoksen teksteistä oli juttutyypiltään uutisia, joka saattaa selittää ydinasekehysten dominointia.

Pohjois-Korea osaa leikkiä näitisti -kehys esiintyi aineistoissa 6 kertaa, eli saman verran kuin Kimin ja Trumpin vastakkainasettelua korostavaa kehystä. Tutkimustulos on kuitenkin omasta mielestäni yllättävä, koska olin olettanut, että huippukokous kuvaisi Pohjois-Koreaa aiempaa myönteisemmin. Ei voida kuitenkaan olettaa, että kuva ulkopoliittisena uhkana pidetystä Pohjois-Koreasta muuttuisi kahdessa viikossa noin vain. Maan mahtipontiset ohjuskokeet ovat myös kohtuullisen varmasti muun maailman hyvässä muistissa.

Yksi kiinnostava havainto oli se, että Pohjois-Koreaa hyvänä neuvottelukumppanina korostavaa kehystä oli havaittavissa aineistoissa vain vastakehyksien kera. Verkkojutussa saatettiin mainita muun muassa Pohjois-Korean arvostettavat toimet länsimaisen yhteisön luottamuksen saavuttamiseksi, mutta juttu saatettiin lopettaa mainintaan maan historiasta ”täynnä tyhjiä lupauksia”. Pohjois-Korea jäi kaikissa yllämainituissa kehyksissä kiukuttelevan pikkulapsen asemaan, jonka toimia kriisin ratkaisemiseksi läntinen maailma odotti innolla, mutta epäilyksen vallassa.

Yli puolet aineiston verkkojutuista pohjautui kansallisten uutistoimistojen välittämään informaatioon. Kim käskää, kansa kärsii -kehyksessä korostuivat erityisesti puhujina, toimijoina ja lähteinä länsimaiset apuorganisaatiot, mutta myös lainaukset muun muassa amerikkalaisilta uutistoimistoilta. Aineiston verkkojutuista 17 käytti lähteenään ylipäätään länsimaisia uutistoimistoja, kun taas niistä 8 perustui ainoastaan amerikkalaisten uutistoimistojen antamaan informaatioon. Tietenkään näissäkään jutuissa ei voida olettaa uutisen rakentuvan pelkästään Yhdysvaltojen tiedostusvälineiltä lainatusta tiedosta, koska toimittaja tekee uutisprosessin aikana aina myös omat päätöksensä. Yhdysvaltalaisia lähde-toimijoita olivat muun muassa CNN, AFP, AP ja New York Times. Yhdessä jutussa oli käytetty Venäjän valtion omistamaa uutistoimisto TASS:ia. Myös brittiläistä uutistoimisto Reutersia oli hyödynnetty kuudessa tekstissä. Edellä esitetyn perusteella voidaan siis todeta, että kohtuullisen pieni osa aineiston uutisista nojautuu pelkästään amerikkalaisiin lähteisiin, mutta kuitenkin 14:ssä käytettiin ainakin yhtä yhdysvaltalaisista uutistoimistoa.

Kuten tässä tutkielmassa on todettu, uutiset toimivat julkisuusareenana erilaisille toimijoille. Näin ollen oli syytä tarkastella, mitkä lähteet olivat areenan näyttämöllä tai sen takana. Tällaisia ”näyttämön takana” toimivia lähteitä olivat esimerkiksi jutun lopussa esiintyvät maininnat juttuprosessin aikana hyödynnetyistä uutistoimistoista, kun taas areenalla toimivat lähteet olivat leipätekstissä esiintyvät lainaukset tai suorat sitaatit länsimaisilta tiedotusvälineiltä. (Luostarinen, 42. 1994)

Länsimaisten uutistoimistojen korostuminen verkkojuttujen lähteenä herättää kuitenkin kysymyksen siitä, kuka on vastuussa aineistosta nousseista kehyksistä. Määritteleekö käytettyjä näkökulmia kansainväliset mediatoimijat vai suomalainen toimittaja tai ulkomaankirjeenvaihtaja? Esimerkkinä tästä voitaisiin esittää Ylen uutisjutuissa esiintynyttä havaintoa siitä, miten Trumpin ja Kimin huippukokouksessa solmittu sopimus oli lähinnä symbolinen. Näkemys kokouksessa allekirjoitetun sopimuksen leväperäisyydestä toistui uutisesta toiseen ja niissä myös viitattiin yhdysvaltalaisen valtamedian pohdintaan siitä, mitä Kim tapaamisessa lupasi vai lupasiko hän kenties mitään. Näin ollen näkisin, että aineistossa esiintyneiden neljän hallitsevan kehyksen rakennusaineet ovat osin lainattuja amerikkalaisilta ja muilta länsimaisilta mediatoimijoilta. Kehykset eivät siten ole vain Ylen toimittajien tekemiä.

Ylen uutisoinnissa vallitsevat neljä kehystä rakensivat toiseutta yksilöllisin tavoin, mutta niistä erityisesti kahdessa toistuivat eronteot länsimaisen ja totalitäärisen valtion välillä. Pohjois-Koreaa ydinasevaltiona kehystävässä näkökulmassa maata mystifioitiin korostamalla sen eristäytyneisyyttä. Kansakunnan toiseutta esitettiin erityisesti uhkana, jonka toimet rikkovat harmonisesti toimivan länsimaisen ja kehittyneen yhteisön järjestystä. Myös Kim käskee, kansi kärsii -kehyksessä Pohjois-Korean toiseus kuvattiin ihmisoikeuksia polkevana riskivaltiona. Näin Pohjois-Korea määriteltiin länsimaiden alistaiseksi vastakohtaksi, jossa kansa elää köyhydessä ja epävarmoissa olosuhteissa.

”Asiantuntijoiden mukaan yksi tehokkaimmista tavoista vähentää ydinaseiden leviämisen riskiä on poistaa rutiköyhältä Pohjois-Korealta tarve myydä sen ydinsaamista. Tämä tarkoittaisi käytännössä talouspakotteiden keventämistä.”

(Parkkari, Yle. 11.6)

Pohjois-Korean kriisiksi määritelty tilanne nähdään ”toisen” luomana pattitilanteena, jonka vain kansainvälinen yhteisö voi toimillaan ratkaista. Ydinasevaltiokehykselle vastakkaisena näkemyksenä toimiva Pohjois-Korea osaa leikkiä nätisti -kehys korostaa taas länsimaisten politiikan päämiesten kehuja sanoja Kim Jong-unille. Kuitenkin tässäkin kehyksessä Pohjois-Korea ei voi voittaa: Vaikka se saa ylistyksiä verkkojutuissa muun muassa rajanaapuriltaan Etelä-Korealta ja Kiinalta, se ei vielä yllä länsimaisten ulkopoliittikan tasavertaisen toimijan rooliin muiden aasialaisten maiden tavoin. Epätasavertaisuudesta kertoo myös juttujen käyttämät epäsuorat sitaatit itse Kimiltä, joka ei puhu suoraan yhdessäkään aineiston tekstissä.

”Japanilaisen median mukaan Kim olisi sanonut tiistaina Yhdysvaltain presidentille Donald Trumpille olevansa valmis tapaamaan Aben. Japani toivoo tapaamista, koska maa haluaa keskustella kansalaisistaan, jotka Pohjois-Korea kidnappasi vuosikymmeniä sitten ja joita se ei vielääkään ole päästänyt lähtemään.” (Kakko, STT, Yle. 14.6)

Yllä käytetty tapa kuvata johtajan sanomisia korostaa sitä, miten Pohjois-Koreasta ja sen päämiehestä saatavat tiedot pohjautuvat länsimaisten toimijoiden ja puhujien sanomisiin. Tätä tapaa kuvata Pohjois-Korean todellisuutta voidaan nähdä myös kolmannesta maailmasta kertovissa sota- ja kriisiuutisoinnissa silloin, kun kentältä on vaikea saada tietoa esimerkiksi turvallisuushkien vuoksi. Nyt kyseessä on kuitenkin seurattu mediatapahtuma, jossa suljetun maan johtaja toimii ensimmäistä kertaa samassa huoneessa länsivaltojen suuren johtajan, eli Yhdysvaltojen presidentin kanssa. Näin ollen on kohtuullisen yllättävää, että katse huippukokouksen aikana toimivaan Pohjois-Koreaan on edelleen yksinomaan lännen toimijoiden varassa. Jos kansainvälinen yhteisö katsoo valtiota vain tällaisten kehystysten kautta, myös länsimaat näkevät itsensä yksipuolisesti (Luostarinen, 251. 1994).

6 KRIITTISET LOPPUSANAT

Tämän tutkimuksen aikana olen sukeltanut syvälle siihen, miten Suomen valtion omistama julkisen palvelun yleisradioyhtiö kehystää Pohjois-Koreaa historiallisen mediatapahtuman aikana. Tutkimuksen tuloksissa määritellyistä neljästä hallitsevasta kehyksistä esiintyi yksi ylitse muiden: Pohjois-Korean arvaamatonta luonnetta ja sen ydinasearsenaalia korostava kehys esiintyi yli puolessa Ylen verkkojutuista. Muut hallitsevat kehykset esiintyivät joko tämän kehyslinjauksen tai toistensa kanssa. Ylen uutisointi Pohjois-Koreasta huippukokouksen aikana oli sangen ristiriitaista: Vaikka myönteisiäkin sävyjä verraten vallitsevaan kriisipainotteisiin mediahegemoniaan esitettiin, jäivät ne osin jyrätyiksi muiden kehystyksien alle. Ydinasekehystyksen hallitsevuus voitaisiin myös selittää sillä, että useissa verkkojutuissa toimivat amerikkalaiset poliitikot ja noin puolessa uutisissa käytettiin lähteenä ainakin yhtä yhdysvaltalaista uutistoimistoa. Voidaan siis todeta, että Ylen Pohjois-Koreaa käsittelevässä uutisoinnissa johtaja valehtelee ja kansa teeskentelee edelleen.

Tällä hetkellä juuri ristiriitaisuus kuvaa parhaiten Pohjois-Koreasta esitettyä näkemystä. Pohjois-Koreasta yhden kirkkaan kuvan muodostaminen on käytännössä mahdotonta. Kuitenkin aineiston tekstien perusteella oli mahdollista hahmottaa valtion todellisuutta esittäviä kehystyksiä, jotka kuvasivat sitä huippukokouksen aikana kaikista parhaiten. On kuitenkin muistettava, että tilanne Korean niemimaalla muuttuu alinomaan. Tämä pro gradu -työ kirjoitettiin syksyllä 2018 ja keväällä 2019, jolloin tutkielman kuvaamat ulkopoliittiset tapahtumat voivat olla jo historian havinaa sen tullessa julki. Pyrin kuitenkin selkiyttämään kahden Korean sekä Yhdysvaltojen välisiä suhteita sillä tavoin kuin ne kesällä 2018 järjestetyn huippukokouksen aikaan olivat.

Tutkimukseni tulosten pohjalta haluaisin nostaa esiin kaksi aineistostani kumpuavaa havaintoa: 1) sekä toimittaja että lähde ovat vastuussa kehyksien rakentamisesta uutisteksteihin 2) lähteiden moniääninen kirjo tuo toimittajille niin vapautta kuin vastuutakin. Pohjois-Koreasta uutisoidessa journalistille tarjotaan monenlaisia informaation palasia, mutta niin sanotun faktatiedon seulominen värityneestä informaatiosta ei ole helppoa.

Luostarinen (1994, 250) korostaa journalististen lähteiden diversiteettiä, eli monien äänien ja toimijoiden läsnäoloa uutisteksteissä. Lähteet ja niiden antama tieto nivoutuu yhteen myös silloin, kun tutkitaan disinformaation ja propagandan leviämistä kansainvälisessä viestinnässä. Kuten tämän tutkimuksen viitekehyksessä on aiemmin todettu, journalismi nähdään toimittajien ja lähteiden vuorovaikutuksen tuotteena (Emt., 43). Näin ollen paljon toimittajien kanssa tekemisissä olevat

lähteet ovat ikään kuin tietopolkujen matkanjohtajia: Kun journalisti luottaa tähän kyseiseen ohjailijaan, hän myös antaa tälle valtaa vaikuttaa kehyksien määrittelyyn. (Emt., 50) Pohjois-Korean tilanteessa juttujen lähteinä toimivat muut kansainväliset uutistoimistot, globaalit apuorganisaatiot ja suomalaiset kirjeenvaihtajat sekä asiantuntijat. Hallitsevin näistä dominoivista lähteistä ovat amerikkalaiset uutistoimistot, joita myös Aasiassa asuvat kirjeenvaihtajat hyödyntävät analyyseissaan. Pohjoiskorean kansan ja Kim Jong-unin vähäinen esiintyminen juttujen lähteinä voi kieliä myös disinformaation välttämiseksi: Sulkeutuneen maan tiedotus on länsimaissa mielletty propagandan täyttämäksi, mutta syynä Kimin vähäisiin sitaatteihin voi olla myös se, että johtaja ei ole pitänyt huippukokouksissa suuria puheenvuoroja.

Suuret mediatapahtumat toimivat omalta osaltaan kehyksien määrittelijöinä. Kimin ja Trumpin välisen huippukokouksen aikana tuotetut merkitykset Pohjois-Koreasta ovat erittäin tärkeitä, koska tapaamiseen oli kasaantunut huomattavasti odotuksia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia etuja: Historiallisena pidetty tapaaminen särki aikaisemman maailmaa koskevat odotuksemme. Kokouksen sujuvuutta ja seurauksia analysoitiin mediassa jo päiviä, ellei viikkoja etukäteen. Journalismissa ei näin ollen kuvata enää mennyttä vaan tulevaa: Ulkomaauutisoinnissa keskitytään tulevaisuuden tuomiin uhkiin, vastakkainasetteluihin ja toiveisiin. Toimittajat eivät siis vain analysoi tapahtunutta vaan ennakoivat tulevaa säätieteilijän tavoin (Luostarinen, 1994. 33) Huippukokouksen voidaan nähdä rikastuttaneen Pohjois-Koreaa kuvaavia kehyksiä. Moni otoksen uutinen tuntuikin kysyvän: ”Mitä tästä maasta tulisi ajatella?” aiemman ”Näin tästä maasta ajatellaan” -näkömyksen sijaan. Tämä on muutos aiempiin yksipuolisiin Pohjois-Koreaa koskeviin kehyksiin, joissa maata kuvataan pelkkänä ulkopoliittisena öykkärinä ja Kimiä kansaansa murhaavana diktaattorina. Näin ollen uutisten läpikäynti huippukokouksen aikana tuotti uudenlaista tietoa Pohjois-Koreaa koskevasta tietämyksestä ja antaa toivottavasti eväitä valtiota koskevaan jatkotutkimukseen kehysanalyysin tai muun metodin avulla.

Tässä kohtaa haluan vielä todeta, että tutkimuksessa esitetty ulkomaanjournalismiin kohdistuva kritiikki ei kohdistu aineiston verkkojuttuja kirjoittaneisiin toimittajiin. Heidän mainintansa tekstinäytteiden yhteydessä perustuu lukijan kuvan selkiyttämiseen siitä, onko jutun kirjoittanut toimittaja kotitoimituksen ulkomaantoimittaja vai niin sanotusti ”kentällä” vaikuttava ulkomaankirjeenvaihtaja. Täytyy myös muistaa, että valikoituneet jutut ovat vain pieni kalparvi suuressa meressä.

Pro gradu -työni on tapaustutkimus, jossa tavoitteena ei ole tuottaa yleispätevää tietoa maailmasta. Aineistonkeruussa hyödynnettiin harkinnanvaraista otantaa, jossa verkkojutuista joka toinen poimittiin otokseen. Olisin voinut sisällyttää aineistoon myös kaikki aikarajauksen 59 verkkojuttua, mutta suurempi aineisto ei luultavasti olisi tuonut tuloksiin moninaisempia kehyksiä. Huippukokouksen aikana esitettyjä kehyksiä Pohjois-Korean todellisuudesta ei voida yleistää, koska aineiston aikarajaus huippukokoukseen määritteli hieman sulkeutuneesta valtiosta esitettäviä näkökulmia. Suurin osa Pohjois-Korean kansakuntaa käsittelevästä uutisoinnista rakentui ulkopoliitiikan, mutta myös Kimin ja Trumpin keskinäisen vertailun ympärille. Uutisten käsittelemät aiheet olisivat luultavasti olleet toisenlaisia, jos otoksen rajaus olisi kohdistettu esimerkiksi vuotta aiempaan tapahtumaan.

Kehysanalyysin hyödyntäminen tutkielman metodina tarjosi mahdollisuuksien ohessa myös kaivattuja rajoituksia: Menetelmää oli helpompi soveltaa järkevästi rajattuun tekstiaineistoon, jolloin päätin kohdentaa tapaustutkimuksen aikarajauksen koskemaan yksittäistä ja suurta mediatapahtumaa. Kuitenkin on muistettava, että Ylen uutisoinnin pohjalta muodostetut neljä hallitsevaa kehystä perustuvat tutkijan subjektiivisten päätelmien ja viitekirjallisuuden muodostamaan vuorovaikutukseen. Näin ollen aineiston hallitsevat kehykset kumpusivat osittain omista näkökulmistani aiheeseen. Olen itse ollut mukana kirjoittamassa Pohjois-Koreaa koskevaa uutisointia. Vaikka en kirjoittanut juttujani Ylelle, olen silti kantanut oman korteni kekoon valtiota koskevien kehyksien määrittelyssä. Tässä kohtaa täytyy vain hyväksyä Horstin (2005) tapaan, ettei kehysten erittelyssä voida koskaan saavuttaa täydellistä yksimielisyyttä.

Olisin voinut hyödyntää tutkimusongelman käsittelyssä myös muun muassa narratiivista analyysia. Ylen verkkojutuissa käytiin nimittäin jatkuvaa rajavetoa tarinan roiston ja sankarin välillä, kun mediatoimijat yrittivät muodostaa järkevää kuvausta huippukokouksen tapahtumista. Näin ollen tarinallisten elementtien havainnointi aineistoista olisi voinut tuottaa hedelmällisiä tuloksia. Kuitenkin kehyksanalyysi ja Pohjois-Korea ovat suomalaisessa mediatutkimuksessa nivoutuneet sangen vähän yhteen. Tekemälläni metodivalinnalla halusin ottaa vastaan haasteen siinä suhteessa, että tein tutkimustani kohtuullisen vieraalla maaperällä. Sosiaalisen konstruktionismin soveltaminen antoi myös viitteitä tutkielman viitekehyksen rakentamiseen ja median omaavaan valtaan asioiden merkitsijänä. Olisin voinut kohdistaa aineistoanalyysin esimerkiksi Helsingin Sanomien juttujen tarkastelemiseen, mutta mediatalo on jo ennestään ollut paljon esillä Pohjois-Koreaa koskevissa mediatutkimuksissa. Valtion omistaman Yleisradion esittämän todellisuuskuvan tutkiminen on hedelmällistä, koska sen toiminnan perusta on kaupallisuuden sijaan julkisen palvelun ideassa. Näin

ollen Ylen uutisointiin voidaan liittää jonkinlaisia oletuksia mediatalon objektiivisuudesta, vaikka niin kuin tiedämme, propagandan ja disinformaation leviämisen taustalla toimivat taloudellisia vaikuttimia laajemmat seikat.

Tässä tutkimuksessa olen käsitellyt Pohjois-Korean roolia kansainvälisen yhteisön kummajaisena. Aineiston analyysin jälkeen voidaan todeta, että valtion toiseus rakentui vuoden 2018 huippukokouksen aikaan eristäytyneisyyden, ihmisoikeusloukkausten ja ydinaseiden varaan. Toiseutta tutkiessani olen hyödyntänyt laajasti muun muassa Pentti Raittilan (2004) ansiokasta tutkimustyötä, jossa vieraan esittäminen jaetaan muukalaisuuden, rasismien ja uhkaavuuden näkökulmaan. Pohjois-Korean kansakunta putoaa näistä edellä esitetyistä kategorioista viimeiseen. Pohjois-Koreasta esitetyt mediatekstit perustuvat edelleen kriisiin ja vaaraan, jossa erityisesti valtion johto nähdään arvaamattomana ja ihmisoikeuksia rikkovana. Taas pohjoiskorealaisiin kohdistuva ”läntinen katse” perustuu tietämättömyydelle ja aivopesulle, vaikka parissa aineiston uutisjutussa mainittiin Kimin halu nostaa kansan elintaso. Ylen uutisjuttuja esittämä toiseus voitaisiinkin tiivistää Katariina Horstin (2005) tavoin: Kaikkia erilaisuuden määrittelyksiä yhdistää käsitys ”epämeikäläisistä” ja ”meikäläisistä”: näin ollen ”meidän” todellisuutemme rakentuu alati vastakohtana ”toiselle”.

Kuten tässä työssä olen aiemmin todennut, Pohjois-Koreaa koskeva kotimainen mediatutkimus on vuosien mittaan ollut varsin vähäistä. Sulkeutuneen valtion maankuvaa esittäviä mediatekstejä ovat omilla lopputöissään tutkineet muun muassa Olli Lehtonen (2012) ja Sanna Vähäaho (2016). Molemmista tutkimuksista tarkasteltiin diskurssianalyysin keinoin, miten *Helsingin Sanomat* esittää Pohjois-Korean todellisuuskuvaa. Vähäahon tutkielmassa vertailukohtana hyödynnettiin myös *Ilta-Sanomien* artikkelitarjontaa. Molempien töiden tuloksissa korostuivat maata kuvaavat kielteiset diskurssit, joista yhteneviä olivat Pohjois-Korean kansalaisiin kohdistuvat vääryydet, kuten aivopesu ja maassa yleisesti vallitseva kurjuus.

Oman tutkimukseni tulokset olivat osaltaan samanlaisia siinä suhteessa, että aineiston kaksi hallitsevaa kehystä kohdistuivat Pohjois-Korean valtaeliitin arvaamattomuuteen, ydinaseisiin ja ihmisoikeusloukkauksiin. Kuitenkin Kimin ja Trumpin valtataistelua ja Pohjois-Koreaa hyvänä neuvottelukumppanina korostavat kehykset tarjosivat maasta monipuolisempia näkökulmia verraten aiempaan valtiota koskevaan uutisointiin. Näin ollen toivon, että tutkimukseni toisi uutta tietoa Pohjois-Koreaa koskevan tietämyksen, mutta myös maata käsittelevän ulkomaauutisoinnin suhteen.

Tutkimustyön aikana olen alkanut miettiä yhä enemmän monien totuuksia olemassaoloa länsimaisissa yhteiskunnissa. Totalitäärisissä valtioissa hallinto määrittelee kansalaisilleen vain yhden julkisesti hyväksytyyn totuuden. Kiinasta kuljetetaan kuitenkin sulkeutuneen valtion rajan yli jatkuvasti länsimaista viihdettä, kuten aasialaisia saippuaooopperoita tai korean kielisellä Wikipedialla täytettyjä muistitikkuja. Näin ollen osa pohjoiskorealaisista voi olla ympäröivästä maailmasta tietoisempia kuin arvaammekaan. Kuitenkin heille Kim Jong-un on valtaeliitin toimesta määritelty isäksi, johtajaksi ja jumalaksi, joka osallistuu ja valvoo yhteiskuntansa kaikkea toimintaa. Pohjois-Korean kansalleen tiedottamassa kuvastossa johtaja Kim oikeastaan vain patsastelee maansa saavutuksia: Hän saattaa katsella esimerkiksi keksitehtaan leivonnaisten valmistusta, kalajalostamon tuotteiden virtaa tai tarkkailla kiikareilla sotilaiden harjoituksia. Omasta mielestäni tällaiset pohjoiskorealaisille lähetetyt representaatiot nostetaan sangen usein kansainvälisessä uutisoinnissa naurun ja pilkan kohteeksi. Näin tiedotusvälineiden sisällöissä jako länsimaisen yhteisön ja sulkeutuneen maan välillä syvenee. Kuitenkin tässä on todettava, että maasta esitetyt kielteiset stereotyyptit eivät kumpua tyhjästä. Pohjois-Korean johto on kansainvälisten organisaatioiden mukaan vuosikymmenet törsännyt rahansa armeijaan ja ydinaseisiin samalla, kun itse kansa kärsii nälästä. (STT & HS, 2019). Näin ollen ihmisoikeusloukkauksia, kurjuutta ja ydinaseita korostava uutisointi ei perustu pelkille oletuksille (ks. Mäkeläinen, 2019), enkä sitä tässä tutkimuksessa suinkaan väitä.

Vain yksi totuus ei ole hyvästä. Kuitenkin oikean tiedon löytäminen demokraattista vapautta korostavassa yhteiskunnassa on vaikeaa ja työlästä. Kun disinformaatio ja propaganda leviämät kansainvälisten rajojen yli poliittisten ja taloudellisten syiden vuoksi, on yksilön vaikea muodostaa tasapuolista kuvaa ympäröivästä maailmasta. Suomessa jokaisella yksilöllä on mahdollisuus valita, mihin uskoo. Toivon, että kotimaassa mediakriittisyyden opettaminen ja sitä tukeva tutkimustyö jatkuisi nykyistä voimallisemmin tulevaisuudessa.

Myös toimittajakoulutuksessa kiinnittäisin huomiota vielä enemmän lähdekriittisyyden ja niiden monipuolisen hyödyntämisen ohjaukseen. Näin nuoremmat journalistit kykenisivät toimimaan yhä epävarmemmaksi muuttuvaksi mediaympäristössä. Sanat tuovat toimittajille vapautta, mutta myös vastuuta. Näin ollen toinen jatkotutkimusehdotukseni kohdistuu toimittajien rutiineihin ja niiden kautta muodostuvan maankuvan tarkasteluun erityisesti kolmannen maailman maiden kohdalla. Toivon, että tutkielmani antaa aineksia pohtia oikean tiedon löytämisen ongelmallisuutta ja vallitsevien kehysten kyseenalaistamista erityisesti silloin, kun kaukaisen maan kansoja kuvailevat

lähinnä stereotypiat. Olen tutkinut pro gradu -työssäni valtiota, joka edustaa ääriesimerkkiä rajatusta tiedonvälityksestä: Kuitenkin kysymys lähdekriittisyydestä pätee kaikkeen journalismiin.

LÄHTEET

- Baresch, B., Hsu S. H. & Reese S. D. (2017) *The power of framing: New challenges for researching the structure of meaning in news*. Viitattu 14.2.2019. Saatavilla verkossa: <https://journalism.utexas.edu/sites/default/files/sites/journalism.utexas.edu/files/attachments/reese/baresch-hsu-reese-chapter.pdf>
- Bauman, Z. (1997). *Sosiologinen ajattelu*. Tampere: Vastapaino.
- Berger, P. & Luckmann T. (2009[1966]). *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen: Tiedonsosiologinen tutkielma*. Helsinki: Gaudeamus.
- Brosius, H. & Eps, P. (1995). *Prototyping through Key Events: News selection in the Case of Violence against Aliens and Asylum Seekers in Germany*. *European Journal of Communication*, 10(3), 391-412.
- Choi, J. (2018). *National image of North Korea in South Korean news media*. *Journal of Public Affairs*. Volume 18, Issue 4.
- Collinson, S. (2018). *Trump isn't the first US president to get a North Korean invite. But he's the first to accept*. CNN:n verkkojuttu 11.3.2018. Viitattu 31.3.2019. Saatavilla verkossa: <https://edition.cnn.com/2018/03/09/politics/north-korea-trump-obama-bush-clinton/index.html>
- D'Angelo, P. (2002). *News framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman*. *Journal of Communication*, 52(4), 870-888. Viitattu 6.3.2019. Saatavilla verkossa: <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x>
- Dayan, D., Katz, E., & ebrary, I. (1992). *Media events: The live broadcasting of history*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Entman, R. M. (1993). *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*. *Journal of Communication*; Autumn 1993; 43, 4; ABI/INFORM Globalpg, 51. Viitattu 26.10.2018. Saatavilla verkossa: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2017/POL510/um/68100463/Entman_1993.pdf

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Galtung, J. & Ruge, M. H. (1965). *The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers*. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64-90.

Hall, S. (1992). "The West and the Rest: Discourse and Power" from Hall, Stuart and Gieben, Bram, *Formulations of modernity* pp. 276–331, Oxford: Polity in association with Open University. Viitattu 2.3.2019. Saatavilla verkossa: http://ls-tlss.ucl.ac.uk/course-materials/CIHD3002_76590.pdf.

Hall, S. (1992). *Kulttuurin ja politiikan murroksia*. Tampere: Vastapaino.

Hall, S., Lehtonen, M., & Herkman, J. (1999). *Identiteetti*. Tampere: Vastapaino.

Hassinen, H. (2017) *Suomalaisista 80 prosenttia luottaa Yleen*. Yleisradion verkkojuttu 4.12.2017. Viitattu 6.7.2019. Saatavilla verkossa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/12/04/suomalaisista-80-prosenttia-luottaa-yleen>.

Heikkilä, J. P. (2015). *Näin länsimedia mokaa: viisi hullua uutisankkaa Pohjois-Koreasta*. Skolarin verkkojuttu. Viitattu 2.4.2019. Saatavilla verkossa: <http://www.skolar.fi/nain-lansimedia-mokaa-uutisoinnin-viisi-hullua-uutisankkaa-pohjois-koreasta/>.

Hentunen, M. (2018). *Analyysi: Trump ja Kim voittivat ennakkoluulot – ainakin puheissa*. Yleisradion verkkojuttu 12.6.2018. Viitattu 31.3.2019. Saatavilla verkossa: <https://yle.fi/uutiset/3-10249263>.

Horsti, K. (2005). *Vierauden rajat: Monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa*. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Kantola, A., Moring, I. & Väliaverronen, E. (1998). *Media-analyysi: Tekstistä tulkintaan*. [Lahti]: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

- Kangas, J., Ojala, M., & Pantti, M. (2015). *Lännessä olemme, itään katsomme. Ukrainan kriisin kehukset ja Venäjän esitykset suomalaisissa mediakuvissa*. *Media & Viestintä*, 38(4). Viitattu 23.3.2019. Saatavilla verkossa: <https://doi.org/10.23983/mv.62074>
- Karvonen, E. (2017). *Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen*. *Media & Viestintä*, 23(2). Viitattu 1.2.2019. Saatavilla verkossa: <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529>
- Kaskinen, M. (2019). *Ylen tv-uutiset äänestäjille selvästi tärkein politiikan tietolähde*. Yleisradion verkkojuttu 11.4.2019. Viitattu 14.4.2019. Saatavilla verkossa: <https://yle.fi/uutiset/3-10734311>.
- Kellner, D. (1998). *Mediakulttuuri*. Tampere: Vastapaino.
- Kivikuru, U., & Pietiläinen, J. (2014). *Maailman media*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Kivikuru, U. & Pietiläinen, J. (1998). *Uutisia yli rajojen: Ulkomaanuutisten maisema Suomessa*. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Kunelius, R. (1996). *The news, textually speaking: Writings on news journalism and journalism research*. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.
- Kurt, D. & Dennis D. (2006). *Framing Theory and Research. Exploring the Implications for the Practice of Journalism*. Viitattu 9.12.2018. Saatavilla verkossa: http://citation.allacademic.com//meta/p_mla_apa_research_citation/0/9/1/9/0/pages91901/p91901-2.php.
- Lehtonen, J. (2002). *Kansainvälinen viestintä: Monikulttuurisen dialogin mahdollisuus?* (301–308) Teoksessa Kivikuru, U., & Kunelius, R. (1998). *Viestinnän jäljillä: Näkökulmia uuden ajan ilmiöön*. Helsinki; Porvoo: WSOY.
- Lehtonen, O. (2012) *Pohjois-Korean diskurssit Helsingin Sanomissa Kim Jong-ilin kuoleman aikaan*. Pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopisto.

Luostarinen, H. (1994). *Mielen kersantit: Julkisuuden hallinta ja journalistiset vastastrategiat sotilaallisissa konflikteissa*. Väitöskirja. Helsinki: Hanki ja jää 1994.

Myers, B. R. (2010). *The cleanest race: How North Koreans see themselves and why it matters*. Brooklyn (N.Y.): Melville House.

Mäntymaa, J. (2018). *Uhkakuvien uutisvuosi Euroopan pakolaiskriisin ja Suomen talouskriisin uutisointi Helsingin Sanomissa vuonna 2015*. Pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Mäkeläinen, M. (2019). *Kimlandia*. Atena Kustannus Oy.

Mörä, T., Salovaara-Moring, I. & Valtonen, S. (2004). *Mediatutkimuksen vaeltava teoria*. Helsinki: Gaudeamus.

Pajari, K. (2018). *18 valokuvaa Pohjois-Koreasta*. Helsingin Sanomien verkkojuttu 26.4.2018. Viitattu 3.10.2018. Saatavilla verkossa: <https://dynamic.hs.fi/2018/pohjoiskorea/>.

Pekkarinen, A. (2010). *"MÄ OON KAUIHEEN YLPEE, ET MÄ OLIN REHELLINEN" - suomalaisten ulkomaankirjeenvaihtajien työ puolan kansantasavallassa 1980-luvulla*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.

Power, J. (2016). *AFP is opening a North Korea bureau, but will it have freedom to report?* Mashable-julkaisun verkkojuttu 21.1.2016. Viitattu 18.4.2019. Saatavilla verkossa: <https://mashable.com/2016/01/21/afp-north-korea/?europa=true>

Pöllänen, R. (2018). *KCNA: "Pohjois-Korea ei kerjää Yhdysvaltoja neuvotteluihin"*. Yleisradion verkkojuttu 24.5.2018. Viitattu 31.3.2019. Saatavilla verkossa: <https://yle.fi/uutiset/3-10220699>

Raittila, P. (2004). *Venäläiset ja virolaiset suomalaisten toisina - tapaustutkimuksia ja analyysimenetelmien kehittelyä*. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Rantanen, T. (1998). *Globaali uutisvälitys*. (44–63) Teoksessa Kivikuru, U. & Pietiläinen, J. (1998). *Uutisia yli rajojen: Ulkomaanuutisten maisema Suomessa*. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Salomäki, A. (2014). *Ikuisen tulevaisuuden maailma: Latinalaisen Amerikan vallanneet diskurssit Helsingin Sanomissa*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.

STT (2019). *YK: Pohjois-Koreassa surkea sato, liki puolet asukkaista tarvitsisi humanitaarista apua*. STT:n verkkojuttu. Julkaistu Helsingin Sanomissa 6.3.2019. Viitattu 27.4.2019. Saatavilla verkossa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006025484.html>

Sumiala, J. (2009). *Koulusurmat mediaspektaakkeleina*. Professori Douglas Kellnerin haastattelu. *Media & viestintä* 32(2009): 4–5. 74-30. Viitattu 12.3.2019. Saatavilla verkossa: <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/62949>

Uosukainen, S. (2018). *Trump perui tapaamisen Pohjois-Korean Kimin kanssa – ilmoitti asiasta kirjeellä: lue kirje täältä*. Yleisradion verkkojuttu 24.5.2018. Viitattu 31.3.2019. Saatavilla verkossa: <https://yle.fi/uutiset/3-10222209>

Uskali, T. (2007). *Ulkomaanuutisten uusi maailma*. Tampere: Vastapaino.

Vähäaho, S. (2016). *Terveisiä erakkovaltiosta. Pohjois-Korea suomalaisessa uutisdiskurssissa*. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu.

Väliverronen, E. (1998, 13–39). *Mediatekstistä tulkintaan*. Teoksessa Kantola, A., Moring, I. & Väliverronen, E. (1998). *Media-analyysi: Tekstistä tulkintaan*. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Wilénus, H. (2018). *Pohjois-Korea näyttää totuuden länsimaisesta nykydemokratiasta*. Voiman verkkojulkaisu 13.6.2018. Viitattu 2.10.2018. Saatavilla verkossa: <http://voima.fi/artikkeli/2018/politiikan-teatteria/>.

LIITE: AINEISTON JUTUT (YLE 2018)

Pvm	Kirjoittaja	Otsikko
1.6.2018	Satu Helin	Trump: Tapaaminen Pohjois-Korean kanssa onnistuu sittenkin
4.6.2018	Yrjö Kokkonen	Pohjois-Korea vaihtoi puolustusministerin ja armeijan johtoa ”erotettujen ajattelu liian kaavamaisista”
6.6.2018	Jani Parkkari	Trump ja Kim kohtaavat "kuoleman saarella" - Sentosa toimi vankileirinä toisessa maailmansodassa
7.6.2018	Teemu Juhola	Trumpin juristi sanoo, että Pohjois-Korean Kim aneli huipputapaamisen järjestämistä "kontallaan"
9.6.2018	Saana Uosukainen	Trump G7-kokouksessa: "Jos kauppasota syttyy, tulette häviämään tuhatkertaisesti"
10.6.2018	Jenny Matikainen & Mika Hentunen	Donald Trump ja Kim Jong-un kohtaavat mutta mitä he toisistaan tahtovat? Katso viisi syytä huipputapaamiseen
10.6.2018	Mika Hentunen	Trump ja Kim tapaavat merirosvojen saarella – Singapore kuittaa luottokortittomien pohjoiskorealaisten hotellilaskut
10.6.2018	Saana Uosukainen	Yhdysvaltojen Trump saapui Singaporeen tapaamaan Pohjois-Korean Kimiä
10.6.2018	Katriina Töyrylä	Myös Sentosa, urheilutähti ja gurkhat liittyvät Trumpin ja Kimin tapaamiseen – Testaa tietosi
11.6.2018	Jani Parkkari	Analyysi: Kim ja Trump pelaavat eri peliä – Yhdysvaltojen keskittyessä ydinaseisiin Pohjois-Korea valmistautuu Kiinan johtamaan tulevaisuuteen Itä-Aasiassa
11.6.2018	Mikko Leppänen	Asiantuntija: Radioaktiivista materiaalia varastetaan laillisista lähteistä – "Likaisen pommin valmistaminen ei ole kovin vaikeaa”
11.6.2018	Kirsti Karttunen	Trump tapaa Kimin käytännössä kaksin – vain tulkit mukana huippukokouksessa
11.6.2018	Jaro Asikainen	Ottaako Trump kädenravistuksella Kimistä mittaa? 6 yksityiskohtaa, joilla johtajat mittelevät mielikuvista Singaporessa
12.6.2018	Mika Hentunen	Analyysi: Trump ja Kim voittivat ennakkoluulot – ainakin puheissa
12.6.2018	Mikko Leppänen	Soini: Trumpin ja Kimin tapaaminen voi olla alku neuvotteluprosessille – "Asiat voivat mennä dramaattisella tavalla pieleen”

12.6.2018	Tatu Kuukkanen	Trumpin ja Kimin tapaaminen on vain keskustelunavaus – pikavoittoja ei ole luvassa
12.6.2018	Jani Parkkari	Trump kehui Kimiä: "Otti rohkean askeleen kohti loistavaa tulevaisuutta"
12.6.2018	Jaro Asikainen	Asiantuntija Trumpin ja Kimin huippukokouksen tuloksesta: Ympäripyöreä sopimus, joka ei suututa ketään
12.6.2018	Teemu Kakko	Trumpin dramaattinen elokuvatraileri ja itkevä Dennis Rodman – 4 erikoista yksityiskohtaa Trumpin ja Kimin tapaamisesta
12.6.2018	Saana Uosukainen	Kim Jong-un astui parrasvaloihin - nämä Pohjois-Korean karmeudet haudattiin tapaamisen aikana
12.6.2018	Jenny Matikainen	Trump antoi Kimille ison propagandavoiton saamatta vielä mitään vastineeksi - katso kirjeenvaihtajan videoanalyysi
13.6.2018	Teemu Kakko	Singaporen kokous keräsi kiitoksia ja aiheutti huolta – tätä mieltä maailman johtajat ovat Trumpin ja Kimin sopimuksesta
13.6.2018	Jaro Asikainen	Putin tapaa Kimin kakkosmiehen – "Suora dialogi on ainoa oikea tapa toimia Pohjois-Korean kanssa"
13.6.2016	Jaro Asikainen	Valkoisen talon mahtipontinen Pohjois-Korea -video ylistää Trumpin ja Kimin roolia elokuvatyyliin: "Kaksi miestä. Kaksi johtajaa. Yksi kohtalo"
14.6.2018	Raisa Pöllänen	Trump suuttui jälleen medialle: Valeutinen on Yhdysvaltojen suurin vihollinen
14.6.2018	Teemu Kakko, STT	Edistytäänkö Korean niemimaalla sittenkin? Maailman johtajat tyhjentävät nyt kalentereitaan Kimille
16.6.2018	Petri Görman	Presidentti Trump: "Rauhaan on nyt aito mahdollisuus"